

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Το νομικό πλαίσιο λειτουργίας των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων Τ.Ε.Ι.

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ: κ. ΜΠΙΜΠΑ ΜΑΡΙΑ – ΕΜΜΑΝΟΥΕΛΛΑ

ΦΟΙΤΗΤΗΣ : ΚΛΩΝΑΡΙΔΗΣ Π. ΑΝΤΩΝΙΟΣ

A.M. 6258

ΗΡΑΚΛΕΙΟ 2014

Ευχαριστίες

Θέλω να ευχαριστήσω θερμά την επιβλέπουσα καθηγήτρια κ. Μπίμπα Μαρία - Εμμανουέλλα για την καθοδήγηση της και για την υποστήριξη της.

Η εργασία αυτή αφιερώνεται στη μνήμη του πατέρα μου, στη λατρευτή μητέρα μου και στην υπέροχη σύζυγο μου.

ABSTRACT

This paper aims to present the legislative framework for the operation of the Higher Technological Institutes . The study begins with a brief historical overview of technological education in Greece, with presentation of social conditions and needs which led to the creation of the technological sector of education .Then we will present the Constitutional and the basic legal framework regarding the establishment and operation of Higher Technological Institutes. Due to the particularities of higher education in Greece, the Greek Constitution oddly contains a device which regulates with details the higher education. Moreover, the legislative work on the operation and establishment of TEI is rich with important pieces of legislation from 1404 to 1483, 2196 to 2001, and 4009/2011 statutes keys in the operation of TEI. Then the study will show the specific legislative regulated sectors. Specifically, we will deal with the organizational structure of technological institutions, the units of administration, and the institutions who are responsible for the management of these units. Then we will show the status of staff who are engaged in technological institutions, as the status of professors varies within different levels and categories of work-time. We will deal as well with the special election processes and their evolution, and at last we will refer to the status of the administrative staff. In the last chapter of this study, we will refer to the organization of studies in Technological Institutions, namely the teaching program, the curriculum drawn up by each institution, the student facilities and the establishment of the student body. Finally, the study will conclude with some brief concluding remarks on the development of the legal status of TEI, according to the needs of the modern educational era

Πίνακας περιεχομένων

1.	Εισαγωγή.....	7
2.	Ιστορική αναδρομή του θεσμού της Τεχνολογικής εκπαίδευσης	7
	.2.1. Τεχνολογία και Τεχνολογική εκπαίδευση γενικά	7
	.2.2. Τα πρώτα βήματα της Τεχνικής Εκπαίδευσης στην Ελλάδα.....	8
	.2.3. Η τεχνική εκπαίδευση στην Ελλάδα: Δεκαετίες '50 και '60.....	9
	.2.4. Η τεχνική εκπαίδευση στη δεκαετία του '70	10
	.2.5. Η τεχνική εκπαίδευση κατά τις δεκαετίες '80 και '90	10
3.	Θεσμικό Πλαίσιο.....	11
	.3.1. Το Συνταγματικό πλαίσιο	11
	.3.2. Νομοθετικό Πλαίσιο	13
	.3.2.1. Τα ΤΕΙ σύμφωνα με το νόμο 1404/83.....	13
	.3.2.2. Τα ΤΕΙ με τον Ν.2916/2001	14
4.	Οργανωτικές δομές	16
	.4.1.A. Θεσμικό πλαίσιο διοίκησης.....	16
	B. Διάρθρωση της Ανώτατης Εκπαίδευσης - Νομική μορφή των ΑΕΙ (Ν.4009/2011).16	
	.4.1.1. Εσωτερικός Κανονισμός	17
	.4.2. Δομή του ΤΕΙ	17
	.4.2.1. Σχολές.....	18
	.4.2.2. Τμήματα	18
	.4.2.3. Παραρτήματα ΤΕΙ.....	19
	.4.2.4. Υπηρεσίες διοικητικής μέριμνας.....	19
5.	Όργανα του τμήματος.....	19
	.5.1. Η Συνέλευση	20
	.5.2. Ο Πρόεδρος	20
6.	Όργανα της σχολής	21
	.6.1. Η Γενική Συνέλευση.....	21
	.6.2. Ο Κοσμήτορας.....	21
	.6.3. Η Κοσμητεία	22
7.	Όργανα του ΤΕΙ	23
	.7.1. Το Συμβούλιο.....	23
	.7.2. Ο Πρύτανης	24
	.7.3. Η Σύγκλητος	25

8.	Προσωπικό του ΤΕΙ	27
	.8.1. Εκπαιδευτικό Προσωπικό	27
	.8.2. Εκλογή μελών Εκπαιδευτικού Προσωπικού	27
	.8.2.1. Αξιολόγηση καθηγητών	30
	8.3. Ειδικό Διδακτικό προσωπικό	32
	.8.3.1. Συνεργάτες, Εκπαιδευτικοί Ειδικών Μαθημάτων, Επισκέπτες Καθηγητές	32
	8.4. Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό (Ε.Ι.Ε.Π.)	33
	.8.5. Διοικητικό προσωπικό	34
	.8.5.1.. Γραμματέας	35
9.	Οργάνωση σπουδών	36
	.9.1. Διδακτικό έργο	36
	.9.2. Περιεχόμενο σπουδών και επαγγελματικά δικαιώματα	36
	.9.3. Πρόγραμμα σπουδών	38
	.9.4. Σύμβουλοι Σπουδών	39
	.9.5. Ειδικά προγράμματα	40
	.9.6. Σπουδαστικοί Σύλλογοι	40
	.9.7. Σπουδαστική Μέριμνα	41
10.	Συμπερασματικές Παρατηρήσεις	42
11.	Βιβλιογραφία	44

1. Εισαγωγή

Η παρούσα εργασία έχει σκοπό να παρουσιάσει το νομοθετικό πλαίσιο λειτουργίας των Ανώτατων Τεχνολογικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ). Η μελέτη αυτή θα ξεκινήσει με μία σύντομη ιστορική αναδρομή της τεχνολογικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα, με παρουσίαση των κοινωνικών συνθηκών και αναγκών που οδήγησαν στη δημιουργία του τεχνολογικού τομέα εκπαίδευσης και στη σταδιακή ανωτατοποίηση των ΤΕΙ, ώστε πλέον η εφαρμοσμένη τεχνολογική εκπαίδευση να είναι ισότιμη και παράλληλα διαμορφωμένη με τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ), αν και οι ρόλοι τους παραμένουν σαφώς διαχωρισμένοι.

Στη συνέχεια θα παρουσιασθεί το Συνταγματικό και το βασικό νομοθετικό πλαίσιο σχετικά με την ίδρυση και λειτουργία των ΤΕΙ. Λόγω των ιδιομορφιών της ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα, το ελληνικό Σύνταγμα περιλαμβάνει παραδόξως διάταξη, η οποία ρυθμίζει και μάλιστα λεπτομερώς την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Παράλληλα, το νομοθετικό έργο σχετικά με τη λειτουργία και ίδρυση των ΤΕΙ είναι πλούσιο, με σημαντικότερα τα νομοθετήματα 1404/83, 2196/2001, και 4009/2011 νομοθετήματα κομβικά για την έναρξη αλλά και εξέλιξη στη λειτουργία των ΤΕΙ. Στη συνέχεια, θα γίνει ένα πέρασμα στους ειδικότερους νομοθετικά ρυθμιζόμενους τομείς. Συγκεκριμένα, θα ασχοληθούμε με την οργανωτική δομή των ΤΕΙ, τις μερικότερες μονάδες διοίκησης αυτών, καθώς και με τα όργανα που είναι υπεύθυνα για τη διοίκηση των μονάδων αυτών, τη σύσταση, τις αρμοδιότητες και τη διαδικασία ανάδειξης τους. Έπειτα, θα παρουσιαστεί το νομικό καθεστώς του προσωπικού, το οποίο απασχολείται στα ΤΕΙ, τόσο το εκπαιδευτικό που διακυμαίνεται σε διάφορες βαθμίδες και κατηγορίες εργασιακής απασχόλησης και τις ειδικές διαδικασίες εκλογής και εξέλιξης τους, όσο και το καθεστώς του διοικητικού προσωπικού. Στο τελευταίο κεφάλαιο της παρούσας μελέτης, θα αναφερθούμε στην οργάνωση των σπουδών στα ΤΕΙ και συγκεκριμένα στο διδακτικό πρόγραμμα, το πρόγραμμα σπουδών που καταρτίζει το κάθε Ίδρυμα αλλά και στις σπουδαστικές παροχές και τη συγκρότηση του φοιτητικού σώματος. Τέλος, η μελέτη θα κλείσει με κάποιες σύντομες συμπερασματικές παρατηρήσεις, σχετικά με την μέχρι τώρα εξέλιξη του νομικού καθεστώτος των ΤΕΙ αλλά και στις προοπτικές εξέλιξης του υπό τις ανάγκες της σύγχρονης εποχής.

2. Ιστορική αναδρομή του θεσμού της Τεχνολογικής εκπαίδευσης

2.1. Τεχνολογία και Τεχνολογική εκπαίδευση γενικά

Η Τεχνολογία είναι το αποτέλεσμα της εφαρμογής της (θεωρητικής) επιστημονικής γνώσης με στόχο την δημιουργία ενός αντικειμένου με πρακτικό όφελος. Η Τεχνολογία εκτείνεται σε ευρύ πεδίο και ασχολείται με τη γνώση και τη χρήση εργαλείων και τεχνικών και με το πώς αυτό

επηρεάζει την ικανότητα ενός είδους να ελέγχει το περιβάλλον του και να προσαρμόζεται σε αυτό¹. Στην ανθρώπινη κοινωνία είναι μια απόρροια της επιστήμης και της μηχανικής, αν και διάφορα τεχνολογικά επιτεύγματα προηγούνται χρονολογικά και των δύο αυτών εννοιών. Ο όρος Τεχνολογία προέρχεται από τις ελληνικές λέξεις τέχνη και λόγος. Παρόλα αυτά ένας αυστηρός προσδιορισμός είναι δύσκολος.

Η Τεχνολογική Εκπαίδευση γενικά, είναι το τμήμα της Εκπαίδευσης, που ασχολείται με την Τεχνολογία. Ο όρος Τεχνολογική Εκπαίδευση έχει σε διεθνή κλίμακα ευρύτατες διαστάσεις. Όταν όμως ομιλούμε για Τεχνολογική Εκπαίδευση στην Ελλάδα, εννοούμε ένα μικρό υποσύνολο του βάθους της γενικής και σύνθετης αυτής έννοιας, εννοούμε συγκεκριμένα την παιδεία στα εκπαιδευτικά ιδρύματα ΚΑΤΕ, ΚΑΤΕΕ και ΤΕΙ, όπως αυτά θα αναλυθούν πιο κάτω².

Η Βιομηχανική Επανάσταση της Αγγλίας ώθησε τις Ευρωπαϊκές χώρες, να αναπτύξουν την Τεχνολογική Εκπαίδευση, για να μπορέσουν να την συναγωνισθούν³. Πρώτη η Γαλλία, αμέσως μετά τη Γαλλική Επανάσταση, ίδρυσε Πολυτεχνική Σχολή με Τεχνολογικό Χαρακτήρα. Ακολούθησαν μετά άλλες χώρες. Η αποκορύφωση έφθασε στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (ΗΠΑ) με την ίδρυση των μεγάλων Τεχνολογικών Ινστιτούτων της Μασαχουσέτης (MIT) και της Καλιφόρνιας. Επίσης μεγάλο ενδιαφέρον έδειξε, η τότε Σοβιετική Ένωση, στην Τεχνολογική Εκπαίδευση, για να καλύψει την βιομηχανική της καθυστέρηση⁴.

.2..2. Τα πρώτα βήματα της Τεχνικής Εκπαίδευσης στην Ελλάδα

Η Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση στη Νεότερη Ελλάδα πρωτοεμφανίζεται το 1836 με το Σχολείο Τεχνών Μέσης Στάθμης, το οποίο υπήρξε πρόδρομος του Πολυτεχνείου Αθηνών. Η Σχολή αυτή το 1888 μετεξελίχθηκε και έγινε Ανωτέρα Τεχνική Σχολή και το 1914 έγινε Τεχνικό Πανεπιστήμιο. Με το νόμο Ν. 388/1914 ιδρύθηκε το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (ΕΜΠ), ισότιμο με το Πανεπιστήμιο. Το ΕΜΠ είχε διανύσει μέχρι τότε στην Τεχνική Εκπαίδευση μια διαδρομή εβομήντα οκτώ (ετών⁵).

Με το νόμο Ν. 980/1917 ιδρύθηκαν Σχολεία Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης, προσαρτημένα στο ΕΜΠ. Οι Τεχνικές αυτές Σχολές υπήρξαν πρόδρομοι των Σχολών Υπομηχανικών (ΣΥΠ), προσαρτημένων στο ΕΜΠ, οι οποίες αργότερα μετονομάστηκαν σε Ανώτερες Σχολές Υπομηχανικών (ΑΣΥΠ). Οι ΑΣΥΠ με το νόμο Ν. 576/77 καταργήθηκαν και το δυναμικό τους συγχωνεύθηκε στα ΚΑΤΕΕ. Οι απόφοιτοι των ΑΣΥΠ θεωρούνται ισότιμοι με τους αποφοίτους των ΚΑΤΕΕ και ΚΑΤΕ. Οι απόφοιτοι Υπομηχανικοί των ΑΣΥΠ είναι ισότιμοι με τους απόφοιτους

¹Σύμφωνα με τον ορισμό του Oxford dictionary

²Κολιόπουλος Κ., Ανασκόπηση της Τεχνολογικής Εκπαίδευσης στην Ελλάδα

³ Burns, E.M. Ευρωπαϊκή Ιστορία. Ο Δυτικός Πολιτισμός:Νεότεροι Χρόνοι (2006)

⁴Fitzpatrick S., Education and social mobility in the Soviet Union 1921-1934, 2002.

⁵Για την ιστορία του ΕΜΠ, βλ. <http://www.ntua.gr/history2.html>

μηχανικούς των ΤΕΙ⁶.

.2..3. Η τεχνική εκπαίδευση στην Ελλάδα: Δεκαετίες '50 και '60

Από το 1950, μετά τη λήξη μίας μακράς εμπόλεμης περιόδου, η Ελλάδα εισέρχεται σε μια περίοδο ανοικοδόμησης. Σε αυτή τη περίοδο, έγινε εμφανής η έλλειψη κατάλληλα καταρτισμένου τεχνικού προσωπικού, το οποίο θα εντασσόταν στον ταχέως αναπτυσσόμενο οικοδομικό και τεχνικό τομέα. Με το νόμο Ν. 3973/59 περιήλθαν στην εποπτεία του ΥΠΕΠΘ οι επαγγελματικές σχολές. Έγινε μια προσπάθεια συντονισμού του τεχνικού δυναμικού και παραγωγής στελεχών. Τότε ιδρύθηκε η Σχολή Εκπαιδευτικών Λειτουργών Επαγγελματικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης (ΣΕΛΕΤΕ). Αργότερα παράρτημα της ΣΕΛΕΤΕ ιδρύθηκε στη Θεσσαλονίκη, αλλά είχε πολύ μικρή διάρκεια ζωής.⁷

Μέσα στη δεκαετία του 1960 η πίεση εκσυγχρονισμού αυξάνεται. Η σύνδεση με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) ασκούσε μεγάλες πιέσεις⁸. Η ΕΟΚ ιδρύθηκε το 1957 με τις συνθήκες της Ρώμης. Η Ελλάδα έγινε πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας την 1η Ιανουαρίου 1989. Είχε συνάψει συμφωνία σύνδεσης από το 1961. Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), δημιουργήθηκε με τη συνθήκη του Μάαστριχτ. Η συνθήκη αυτή υπογράφηκε στο Μάαστριχτ της Ολλανδίας το Φεβρουάριο του 1992 και αύξησε τις ευθύνες της Ελλάδας για ανάπτυξη και ομαλή συμμετοχή στην οικοδόμηση της ενιαίας αγοράς παραγωγής και οικονομικής ελευθερίας⁹.

Το 1964 επιχειρείται νέα εκπαιδευτική μεταρρύθμιση μέσω της οποίας ιδρύθηκαν οι Μέσες Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές και καθιερώθηκε το Ακαδημαϊκό Απολυτήριο για την πρόσβαση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Αποφασίστηκε επίσης η ίδρυση νέων Πανεπιστημίων. Η Τεχνολογική Εκπαίδευση στην Ελλάδα δεν ακολούθησε την εξελικτική πορεία της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και δεν είχε καμία ουσιαστικά σχέση εξάρτησης με το ΕΜΠ και τις ΑΣΥΠ.¹⁰

Η ανατολή της νέας μορφής εκπαίδευσης, η Τεχνολογική Εκπαίδευση στην Ελλάδα, ξεκίνησε με υψηλές προδιαγραφές και αισιόδοξα οράματα. Πρέπει εδώ να σημειωθεί, ότι στις αρχές της δεκαετίας του 1970 υπήρξε μια αξιοσημείωτη αλλαγή στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα με τη δημιουργία των Κέντρων Ανωτέρας Τεχνικής Εκπαίδευσης (ΚΑΤΕ). Τα πρότυπα κατασκευής του νέου συστήματος, για τη δημιουργία τεχνολογικής εκπαίδευσης, ήταν καταξιωμένα με μεγάλη

---

⁶Βλ. αρθ. 37 ν. 1404/83

⁷Για την ιστορία της ΑΣΠΑΙΤΕ, βλ.

http://www.aspete.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=392&Itemid=362&lang=el

⁸Βλ. Σαχπεκίδου Ε., Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2012, σ. 32 επ.

⁹Βλ. Σαχπεκίδου Ε., Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2012, σ. 56 επ.

¹⁰ Βλ. ν. 4379/64

εμπειρία¹¹.

.2..4. Η τεχνική εκπαίδευση στη δεκαετία του '70

Στις αρχές της δεκαετίας του 1970, ενόψει της από μακρού χρόνου μελετώμενης κατάρτησης των Σχολών Υπομηχανικών, εμφανίστηκαν τα προγράμματα σπουδών τα οποία εφαρμόστηκαν ύστερα από μερικά χρόνια στα νέα Τεχνολογικά Ιδρύματα, που έλαβαν την ονομασία Κέντρα Ανωτέρας Τεχνικής Εκπαίδευσης, με τη βραχυγραφία ΚΑΤΕ. Αξίζει να σημειωθεί, ότι τα ΚΑΤΕ ιδρύθηκαν το 1970, άρχισαν όμως να παρέχουν εκπαίδευση το 1974 και το 1977 καταργήθηκαν με την εμφάνιση νέων ιδρυμάτων των ΚΑΤΕΕ. Τα νέα αυτά ιδρύματα, τα ΚΑΤΕ, όπως εμφανίστηκαν στην αρχή της λειτουργίας τους, δεν παρέπεμπαν στις Σχολές Υπομηχανικών, γι αυτό ένα διάστημα, παρείχαν εκπαίδευση ταυτόχρονα μεν, αλλά ανεξάρτητα, με διαφορετικά προγράμματα σε αλληλοκαλυπτόμενο ωστόσο τεχνικό γνωστικό πεδίο. Στα μέσα της δεκαετίας του 1970 είχαν αρχίσει πιέσεις για επαναδραστηριοποίηση της σύνδεσης της χώρας μας με την ΕΟΚ. Με μία ιστορική ματιά φαίνεται ότι τα ΚΑΤΕ τάχθηκαν ιστορικά, για να διαδεχθούν τις Ανώτερες Σχολές Υπομηχανικών.¹² Τα ΚΑΤΕ λειτούργησαν παρέχοντας παιδεία μόνο τρία χρόνια, από την Άνοιξη του 1974 μέχρι την Άνοιξη του 1977, οπότε με το νόμο Ν.576/77 «περί οργανώσεως και διοικήσεως της Μέσης και Ανωτέρας Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαιδύσεως», καταργήθηκαν και ιδρύθηκαν τα ΚΑΤΕΕ. Τα νέα ιδρύματα, σύμφωνα με το νόμο αυτό, απορρόφησαν τα ΚΑΤΕ και τις ΑΣΥΠ Αθήνας και Θεσσαλονίκης, τις τελευταίες που είχαν απομείνει.¹³

.2..5. Η τεχνική εκπαίδευση κατά τις δεκαετίες '80 και '90

Στις αρχές της δεκαετίας του 1980 παρατηρήθηκε αύξηση της φοιτητικής μετανάστευσης και γίνεται προσπάθεια νέας εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, ώστε οι φοιτητές να μπορούν να λάβουν την κατάλληλη κατάρτιση στην Ελλάδα και να μην απορροφούνται από τις πιο ανεπτυγμένες αγορές των ΗΠΑ ή της υπόλοιπης Ευρώπης. Με το νόμο Ν. 1268/82 αναβαθμίζεται η Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση και με το νόμο Ν. 1404/83 αναβαθμίζεται η Τεχνολογική Εκπαίδευση, με την ίδρυση των ΤΕΙ. Τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ), θεωρούνται σαν μετεξελιγμένη μορφή των Κέντρων Ανωτέρας Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Τα ΤΕΙ δεν ανήκουν στην Ανώτερα Εκπαίδευση. Είναι ανεξάρτητα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ) και είναι ενταγμένα στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση μαζί με τα Πανεπιστήμια υπάγονται δηλαδή στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ). Στα πλαίσια της συνάντησης των

---

¹¹Κολιόπουλος Κ., Ανασκόπηση της Τεχνολογικής Εκπαίδευσης στην Ελλάδα

¹²Κολιόπουλος Κ., Ανασκόπηση της Τεχνολογικής Εκπαίδευσης στην Ελλάδα

¹³Για την ιστορική εξέλιξη των ΤΕΙ βλ. http://www.petet.org.gr/pages/?page_id=1132

συντονιστών για την εφαρμογή της Οδηγίας 89/48/ΕΟΚ στη Λισσαβόνα της Πορτογαλίας στις 20 Μαΐου 1992, για την καθιέρωση ενός συστήματος αμοιβαίας αναγνώρισης επαγγελματικών δικαιωμάτων εντός της ένωσης, η ελληνική πλευρά κατέστησε σαφές, ότι τα ΤΕΙ μαζί με τα Πανεπιστήμια ανήκουν στο χώρο της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης δηλαδή στα ΑΕΙ. Στα νέα αυτά Ιδρύματα, τα ΤΕΙ, οι Σχολές Τεχνολόγων Μηχανικών μετονομάζονται σε Σχολές Τεχνολογικών Εφαρμογών, ενώ οι άλλες Σχολές διατηρούν τους ίδιους τίτλους ή λαμβάνουν παραπλήσιους ή ακόμη και εντελώς νέους. Με σκληρούς αγώνες και μεγάλες κινητοποιήσεις των σπουδαστών, οι απόφοιτοι των Σχολών Τεχνολογικών Εφαρμογών αποκτούν τελικά και πάλι τον τίτλο του Μηχανικού, ο οποίος διατηρείται μέχρι σήμερα.¹⁴ Στη δεκαετία του 1990 έγιναν οι σημαντικότερες μεταρρυθμίσεις στην τριτοβάθμια κυρίως εκπαίδευση. Με το νόμο Ν. 2397/95 αναβαθμίζεται το πτυχίο ΤΕΙ (εξομοιώνεται η διάρκεια σπουδών μεταξύ Πανεπιστημίων και ΤΕΙ στα τέσσερα χρόνια) και ανοίγει ο δρόμος για μεταπτυχιακές σπουδές των αποφοίτων στα Ελληνικά ΑΕΙ. Δημιουργούνται εν τω μεταξύ μεγάλες εσωτερικές αντιδράσεις. Εξαιτίας των αντιδράσεων αυτών κυρίως από κύκλους των Πανεπιστημίων η χώρα μας αναγκάζεται να έχει καταλογισμούς (και πρόστιμα) στην ΕΕ, διότι στα πανεπιστήμια των χωρών της ΕΕ προ πολλού υπάρχει αναγνώριση και γίνονται μεταπτυχιακές σπουδές των αποφοίτων ΤΕΙ (Οι απόφοιτοι των ΤΕΙ κατάφεραν να κάνουν μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών (Π.Μ.Σ.) στα Ελληνικά ΑΕΙ, Πανεπιστήμια και ΤΕΙ, κυρίως βάση του νόμου 4009/2011, άρθρο 38 και παρ. 1 του άρθρου 32). Το έτος 1997 γίνεται η μεγαλύτερη μεταρρύθμιση και στις τρεις βαθμίδες εκπαίδευσης, η οποία ξεσηκώνει θύελλα αντιδράσεων.

Άξιο προσοχής είναι το γεγονός, ότι από τη στιγμή κατά την οποία τα ΤΕΙ δηλώθηκαν επίσημα, ότι ανήκουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, άρχισε να εμφανίζεται μια νέα διαχωριστική τάση περί τριτοβάθμιας εκπαίδευσης πανεπιστημιακού επιπέδου και περί τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μη πανεπιστημιακού επιπέδου. Τα ΤΕΙ με τον ιδρυτικό τους νόμο (Ν. 1404/83) δεν είναι ανώτερες σχολές, αλλά παρόλα αυτά υπάγονται στο άρθρο 16 του Συντάγματος, στο οποίο αναφέρονται οι διακρίσεις Ανωτάτη και Ανωτέρα Εκπαίδευση. Το 2007 με το νόμο πλαίσιο, πλέον τα ΤΕΙ γίνονται ξεκάθαρα Ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα και λύνονται οι τυχόν αμφισβητήσεις¹⁵

3. Θεσμικό Πλαίσιο

.3.1. Το Συνταγματικό πλαίσιο

Για πολλά χρόνια ο θεσμός των ΤΕΙ στηρίχθηκε στις διατάξεις του Συντάγματος περί «Ανωτέρων Επαγγελματικών Σχολών» Στο άρθρο 16 του Συντάγματος και συγκεκριμένα στις δύο κρίσιμες

---

¹⁴Κολιόπουλος Κ., Ανασκόπηση της Τεχνολογικής Εκπαίδευσης στην Ελλάδα

¹⁵Βλ. ν. 3597/2007

παραγράφους 5 και 7 ορίζονται τα εξής: Στην παράγραφο 5. Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση. Τα ιδρύματα αυτά τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους, έχουν δικαίωμα να ενισχύονται οικονομικά από αυτό και λειτουργούν σύμφωνα με τους νόμους που αφορούν τους οργανισμούς τους. Συγχώνευση ή κατάτμηση ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μπορεί να γίνει και κατά παρέκκλιση από κάθε αντίθετη διάταξη. Η επαγγελματική και κάθε άλλη ειδική εκπαίδευση παρέχεται από το Κράτος και με σχολές ανώτερης βαθμίδας για χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο από τρία χρόνια, όπως προβλέπεται ειδικότερα από το νόμο, που ορίζει και τα επαγγελματικά δικαιώματα όσων αποφοιτούν από τις σχολές αυτές.» Με τις παραπάνω συνταγματικές διατάξεις καθορίζονται οι βασικές αρχές που διέπουν την παροχή της ανώτατης εκπαίδευσης, για την οποία θεσπίζονται συγκεκριμένα οργανωτικά και λειτουργικά πλαίσια που οριοθετούν τη δράση του κοινού νομοθέτη κατά τη ρύθμιση από αυτόν των σχετικών θεμάτων.¹⁶ Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, η ανώτατη εκπαίδευση, η οποία έχει ως αποστολή την προαγωγή και μετάδοση της επιστημονικής γνώσης με την έρευνα και την διδασκαλία, παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου πλήρως αυτοδιοικούμενα. Τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, , αποφασίζουν για τις υποθέσεις τους με δικά τους αποκλειστικά όργανα. Η κρατική εποπτεία περιορίζεται στην άσκηση ελέγχου νομιμότητας των πράξεων των οργάνων των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Με τις ίδιες συνταγματικές διατάξεις καθιερώνεται η διάκριση της ανώτατης από την ανώτερη επαγγελματική εκπαίδευση, ως προς την αποστολή και την οργάνωση.¹⁷ «Η ανώτερη επαγγελματική εκπαίδευση αποσκοπεί στην μετάδοση ειδικών γνώσεων και εμπειριών καταλλήλων για την άσκηση ορισμένου επαγγέλματος και παρέχεται από «σχολές ανώτερης βαθμίδας» με χρόνο φοιτήσεως όχι μεγαλύτερο των τριών ετών, χωρίς συνταγματική κατοχύρωση της κρατικής νομικής μορφής των σχολών και του υπηρεσιακού καθεστώτος του διδακτικού προσωπικού. Ο συνταγματικός νομοθέτης δεν επέβαλε συγκεκριμένο πρότυπο οργάνωσης των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων αλλά διαφύλαξε στον κοινό νομοθέτη την ευχέρεια, εφόσον κινείται μέσα στα συνταγματικά πλαίσια που διέπουν την οργάνωση και λειτουργία της ανωτάτης εκπαιδευσεως, «αφενός μεν να καθορίζει το γνωστικό αντικείμενο της διδασκαλίας και έρευνας ανάλογα με το είδος και τις επιστημονικές κατευθύνσεις κάθε ανωτάτου εκπαιδευτικού ιδρύματος, καθώς και με τις εκπαιδευτικές ανάγκες, αφετέρου δε να οργανώνει τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα κατά τις απαιτήσεις της εξελισσόμενης επιστήμης και τεχνολογίας και εν όψει των εκάστοτε κρατουσών οικονομικών και κοινωνικών

---

¹⁶Βλ. Πούλης Π., Εκπαιδευτικό δίκαιο και θεσμοί, 2007, σ. 457 επ.

¹⁷Βλ. Σκουρή Β., Κουτούπα-Ρεγκάκου Ε., Δίκαιο της παιδείας, 2009, σ. 12 επ.

συνθηκών»¹⁸. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι ο νομοθέτης έχει την ευχέρεια να ιδρύει νέα Α.Ε.Ι., εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 16 του Συντάγματος για την ανώτατη εκπαίδευση. Ομοίως, σχολές της ανώτερης επαγγελματικής ή άλλης ειδικής εκπαίδευσης μπορούν να μετατρέπονται σε Α.Ε.Ι., εφόσον οργανώνονται από τον νόμο όπως προβλέπει το Σύνταγμα, δηλαδή ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου πλήρως αυτοδιοικούμενα, με κύριο εκπαιδευτικό προσωπικό αυξημένων προσόντων που απολαμβάνει των εγγυήσεων του Συντάγματος και έχουν ως αποστολή την παροχή ανώτατης εκπαίδευσης. Με συνέχεις νομοθετικές επεμβάσεις και πλέον με το νόμο 3549/2007, τα τεχνολογικά εκπαιδευτικά ιδρύματα αποτελούν τον τεχνολογικό τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης¹⁹

.3..2. Νομοθετικό Πλαίσιο

1. Τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ) υπάγονται στον Τεχνολογικό Τομέα (Τ.Τ.) της Ανώτατης Εκπαίδευσης, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1, παρ. 1, εδαφ. α' του ν. 2916/2001, όπως τροποποιήθηκε με τη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 1 του ν. 3549/2007, που ορίζουν τα εξής. Το πτυχίο που χορηγείται από τα Τ.Ε.Ι. είναι βασικός τίτλος σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης, ο οποίος δίνει τη δυνατότητα άσκησης του αντιστοίχου προς το Τμήμα επαγγέλματος (άρθ. 5 παρ. 12, στ. β' και 6 παρ. 6 στ. α' του ν. 2916/2001) και πρόσβασης σε προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών σε ελληνικά ή ξένα πανεπιστήμια (άρθρο 5 παρ. 12, στ. Γ').²⁰

Τα ΤΕΙ σύμφωνα με το νόμο 1404/83

Ο θεσμός των ΤΕΙ στηρίχθηκε στις διατάξεις του Ν.1404/83 ο οποίος δεν ενέτασε τά ΤΕΙ ούτε στην Ανώτατη ούτε στην Ανώτερη Εκπαίδευση όπως συνταγματικά προβλέπεται, αλλά στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Κατά την άποψη του Νομοθέτη, το άρθρο 16 του Συντάγματος επιτρέπει την λειτουργία Ιδρυμάτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης που δεν ανήκουν αναγκαστικά στην Ανώτερη Εκπαίδευση και ότι η επαγγελματική εκπαίδευση πρέπει να νοηθεί, κατά την διατύπωση της συνταγματικής διάταξης, ως μέρος της ειδικής εκπαίδευσης, ενώ είναι σαφές ότι οι καλλιεργούμενες στα ΤΕΙ ειδικότητες σε καμμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθούν ότι παρέχουν «Ειδική Εκπαίδευση», π.χ. Η Μηχανολογία ή η Νοσηλευτική προσφέρονται ως ειδικότητες και από τα Πανεπιστήμια και από τά ΤΕΙ. Παρά ταύτα σε αίτηση ακύρωσης από το ΤΕΕ του υπ' αριθμ. 227/1995 Π. Δ/τος (ΦΕΚ Α' / 130/20.6.1995), κατά το μέρος που ορίζει, μεταξύ των άλλων, ότι η διάρκεια σπουδών στα Τμήματα Ενεργειακής Τεχνικής, Ορυχείων και Πληροφορικής της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών των Τ.Ε.Ι. της χώρας θα ανέρχεται σε οκτώ εν συνόλω εξάμηνα. το ΣΤΕ

¹⁸ Βλ. Σ.τ.Ε. ολομ. 2801/1984

¹⁹ Βλ. Πούλης Π., Εκπαιδευτικό δίκαιο και θεσμοί, 2007, σ. 457 επ.

²⁰ Βλ. Σκουρή Β., Κουτούπα-Ρεγκάκου Ε., Δίκαιο της παιδείας, 2009, σ.281 επ.

απεφάνθη ότι: «Από το συνδυασμό των παρατεθεισών διατάξεων του Συντάγματος, προκύπτει ότι τόσο η ανωτάτη εκπαίδευση όσο και η ανωτέρα επαγγελματική εκπαίδευση ανήκουν στην ίδια τρίτη βαθμίδα, πλην διακρίνονται σαφώς μεταξύ τους ως προς την αποστολή και την οργάνωση. Βασική αποστολή των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων είναι η καλλιέργεια της επιστήμης που αναλύεται σε έρευνα και διδασκαλία.²¹ Αντιθέτως, η επαγγελματική εκπαίδευση αποσκοπεί στη μετάδοση ειδικών γνώσεων και εμπειριών κατάλληλων για την άσκηση ορισμένου επαγγέλματος και αντιστοίχως στη δημιουργία στελεχών απαραίτητων για τη λειτουργία της σύγχρονης οικονομίας. Διαφορετική είναι και η οργανωτική διάρθρωση, αφού η ανωτάτη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικώς σε ιδρύματα, υπό τη μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, με πλήρη αυτοδιοίκηση, από καθηγητές που απολαύουν προσωπικής ανεξαρτησίας ανάλογης με εκείνη των δικαστικών λειτουργών, ενώ η επαγγελματική εκπαίδευση παρέχεται από "σχολές ανώτερης βαθμίδας" χωρίς συνταγματική κατοχύρωση της κρατικής νομικής μορφής των σχολών και του υπηρεσιακού καθεστώτος του διδακτικού προσωπικού.²² Παραλλήλως ο συντακτικός νομοθέτης έκρινε σκόπιμο να ενισχύσει τη διαφοροποίηση των δυο οργανωτικών σχημάτων με τον περιορισμό της διάρκειας των σπουδών της ανωτέρας επαγγελματικής εκπαίδευσης στα τρία έτη²³.

Ο διαχωρισμός αυτός των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων από τις σχολές ανωτέρας βαθμίδας, που παρέχουν επαγγελματική ή άλλη ειδική εκπαίδευση δεν δύναται ούτε να ματαιωθεί αμέσως από τον κοινό νομοθέτη με την εξίσωση αυτών ούτε και να καταστρατηγηθεί εμμέσως με την παράταση του χρόνου σπουδών πέραν της συνταγματικώς οριζόμενης τριετίας και την ταυτόχρονη αλλοίωση του προγράμματος σπουδών, ώστε να μη παρέχεται σε αυτές η επιτασσόμενη από το Σύνταγμα επαγγελματική ή άλλη ειδική εκπαίδευση αλλά εκπαίδευση προσομοιάζουσα προς την παρεχόμενη από τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα²⁴.»

Τα ΤΕΙ με τον Ν.2916/2001

Ακολούθως, δημοσιεύθηκε ο ν. 2916/2001 «Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης και ρύθμιση θεμάτων του τεχνολογικού τομέα αυτής» (Α' 114/11-6-2001), στο άρθρο 1 του οποίου ορίζονται τα εξής: Η ανώτατη εκπαίδευση αποτελείται από δύο παράλληλους τομείς: τον πανεπιστημιακό τομέα, ο οποίος περιλαμβάνει τα Πανεπιστήμια, τα Πολυτεχνεία και την Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών και τον τεχνολογικό τομέα, ο οποίος περιλαμβάνει τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα. Τα Ιδρύματα των δύο τομέων της ανώτατης εκπαίδευσης λειτουργούν συμπληρωματικά, με

²¹ Βλ. Καμτσίδου Ι., Η ανώτατη εκπαίδευση και το πρόβλημα των ιδιωτικών πανεπιστημίων
<http://glotta.ntua.gr/posdep/Dialogos/index-1.htm>

²² Βλ. Σ.τ.Ε. 576/1981 Ολ., 1175/1988

²³ Βλ. Πρακτικά Αναθεωρητικής Βουλής σελ. 494, 496, 501, 504

²⁴ . ο.π Βλ. Σ.τ.Ε. 1260/1995 Ολ. 1958/2000 Ολομέλεια

διακριτές φυσιγνωμίες και με ρόλους, σκοπό και αποστολή που διαφοροποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για τον πανεπιστημιακό τομέα και για τον τεχνολογικό τομέα. Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται ο όρος "Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα" νοούνται τα ιδρύματα που ήδη λειτουργούν, τα οποία ανήκουν στον πανεπιστημιακό τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης και θα αποκαλούνται εφεξής "Πανεπιστήμια". Στο πλαίσιο της αποστολής των ιδρυμάτων της ανώτατης εκπαίδευσης, όπως καθορίζεται στο άρθρο 1 του Ν. 1268/1982 (ΦΕΚ 87 Α) και αντιστοίχως στο άρθρο 1 του Ν. 1404/1983 (ΦΕΚ 173 Α), ισχύουν και τα ακόλουθα:

β) Τα Ιδρύματα του τεχνολογικού τομέα δίνουν έμφαση στην εκπαίδευση στελεχών εφαρμογών υψηλής ποιοτικής στάθμης, τα οποία, με τη θεωρητική και εφαρμοσμένη επιστημονική κατάρτιση τους, αποτελούν συνδυαστικό κρίκο μεταξύ γνώσης και εφαρμογής, αναπτύσσοντας την εφαρμοσμένη διάσταση των επιστημών και των τεχνών στα αντίστοιχα επαγγελματικά πεδία. Μεταφέρουν, χρησιμοποιούν και προάγουν σύγχρονη τεχνολογία, καθώς επίσης και μεθόδους, πρακτικές και τεχνικές στο χώρο των εφαρμογών. Στο πλαίσιο αυτό, τα Ιδρύματα του τεχνολογικού τομέα συνδυάζουν την ανάπτυξη του κατάλληλου θεωρητικού υπόβαθρου σπουδών με υψηλού επιπέδου εργαστηριακή και πρακτική άσκηση, ενώ παράλληλα διεξάγουν κυρίως τεχνολογική έρευνα, όπως εκάστοτε ορίζεται αυτή και αναπτύσσουν τεχνογνωσία και καινοτομίες στα αντίστοιχα επαγγελματικά πεδία.»

Σε αίτηση ακύρωσης της υπ. αριθμ. Φ 187 Ε5/1561/22-6-2001 πράξεως του Υφυπουργού Παιδείας (ΦΕΚ 143/5-7-2001), κατά το μέρος που με αυτήν διαπιστώνεται η αυτοδίκαιη μετατροπή της κατεχόμενη θέσης εκπαιδευτικού προσωπικού, της βαθμίδας του καθηγητή, σε προσωποπαγή θέση αναπληρωτή καθηγητή του ν.2916/2001, το ΣτΕ απεφάνθη ότι: «Από τις διατάξεις του Ν.2916/2001 και ιδίως από τις διατάξεις του άρθρου 1 αυτού, την ισχύ των οποίων προϋποθέτει η διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 εδ.α' του ίδιου νόμου με βάση την οποία εκδόθηκε η προσβαλλόμενη πράξη, σε συνδυασμό με την εισηγητική έκθεση και τις προπαρασκευαστικές εργασίες ψηφίσεως του νόμου, συνάγεται ότι ο νομοθέτης, λαμβάνοντας υπόψη τις μεταρρυθμίσεις που έλαβαν χώραν στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, στις οποίες αναπτύσσεται ήδη ενιαίος χώρος ανώτατης (πανεπιστημιακής και τεχνολογικής) εκπαίδευσης και τις ανάγκες της σύγχρονης οικονομίας και παραγωγής για επιστημονικώς καταρτισμένα στελέχη και διαπιστώνοντας ότι τα ΤΕΙ, με τις συνεχείς αναβαθμίσεις των προσόντων των εκπαιδευτικών τους και τον συνεχή εκσυγχρονισμό των προγραμμάτων σπουδών τους, είχαν αποκτήσει στην πράξη τα ουσιαστικά χαρακτηριστικά της ανώτατης εκπαίδευσης, προέβη στην αναδιοργάνωση του χώρου της ανώτατης εκπαίδευσης.²⁵

---

²⁵ ΣτΕ 1291/2003

Ήδη, κατά το άρθρο 1 του ν. 2916/2001 η ανώτατη εκπαίδευση αποτελείται από τον πανεπιστημιακό τομέα και τον τεχνολογικό τομέα που περιλαμβάνει τα ιδρυόμενα με τον εν λόγω νόμο Τ.Ε.Ι. Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, με την δύναμη της διατάξεως του άρθρου 1 του Ν.2916/2001, μετατροπή, δηλαδή την κατάργηση ανώτερων επαγγελματικών σχολών και την ταυτόχρονη ίδρυση ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ο νομοθέτης κινείται εντός του πλαισίου των διατάξεων του άρθρου 16 του Συντάγματος για την ανώτατη εκπαίδευση, ενώ, η σχετική ρύθμιση δεν αντίκειται στην κατά το Σύνταγμα διάκριση της ανώτατης από την ανώτερη επαγγελματική εκπαίδευση.»

4. Οργανωτικές δομές

4.1. Α. Θεσμικό πλαίσιο διοίκησης

Σύμφωνα με την εισαγωγική διάταξη του ν. 1401/1983 όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 2916/2001, τα ΤΕΙ είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και αυτοδιοικούνται στα πλαίσια του νόμου αυτού και του εσωτερικού κανονισμού τους. Η εποπτεία του κράτους ασκείται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Η οργάνωση και η λειτουργία τους ρυθμίζεται από το νόμο, ενώ ειδικότερα θέματα ρυθμίζονται από τον εσωτερικό κανονισμό κάθε ΤΕΙ.²⁶

Β. Διάρθρωση της Ανώτατης Εκπαίδευσης – Νομική μορφή των ΑΕΙ (Ν.4009/2011).

Σύμφωνα με την εισαγωγική διάταξη του ν. 4009/2011, ο νόμος αυτός αναφέρεται στην δομή, την λειτουργία, την διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών, και την διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Το άρθρο 1 του παραπάνω νόμου αναφέρει ρητά ότι πρώτον η Ανώτατη Εκπαίδευση παρέχεται από τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ). Τα ΑΕΙ είναι Ν.Π.Δ.Δ. πλήρως αυτοδιοικούμενα. Η εποπτεία του κράτους ασκείται από τον Υπουργό Παιδείας σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 16 του Συντάγματος και τον παρόντα νόμο.. Δεύτερον ότι η Ανώτατη Εκπαίδευση αποτελείται από δυο παράλληλους τομείς : α) τον Πανεπιστημιακό τομέα, ο οποίος περιλαμβάνει τα Πανεπιστήμια, τα Πολυτεχνεία και την Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, τα οποία στο εξής αναφέρονται ως «Πανεπιστήμια» και β) τον Τεχνολογικό τομέα ο οποίος περιλαμβάνει τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ) και την Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.ΤΕ.), τα οποία στο εξής αναφέρονται ως «ΤΕΙ». Τέλος τα Ιδρύματα των δύο τομέων της Ανώτατης Εκπαίδευσης λειτουργούν παράλληλα, με διακριτή φυσιογνωμία, σκοπό και αποστολή, που διαφοροποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για τα Πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ αντίστοιχα (άρθρο 1, ν. 4009/2011).

---

²⁶Βλ. ν. 2196/2001

4.1.1.Εσωτερικός Κανονισμός

Με απόφαση του οικείου Συμβουλίου, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του πρύτανη και σύμφωνη γνώμη της Συγκλήτου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εγκρίνεται ο Εσωτερικός Κανονισμός κάθε ιδρύματος (Άρθρο 6, ν.4009/2011), με τον οποίο καθορίζονται θέματα εσωτερικής λειτουργίας του ιδρύματος και, ιδίως, τα ακόλουθα: ο οδηγός προγραμμάτων προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών, ο ειδικότερος τρόπος και η διαδικασία εξετάσεων και άλλων μεθόδων αξιολόγησης των φοιτητών, οι ειδικότεροι τύποι τίτλων σπουδών ανά σχολή και πρόγραμμα σπουδών, η διαδικασία ορκωμοσίας των πτυχιούχων, η οργάνωση των προγραμμάτων σπουδών, η ποσοστιαία αναλογία μεταξύ υποχρεωτικών και επιλεγόμενων μαθημάτων στο πρόγραμμα σπουδών, οι προϋποθέσεις συμμετοχής των φοιτητών στις εξεταστικές περιόδους, η διάρκεια των εξεταστικών περιόδων και οι όροι και η διαδικασία επανεξέτασης των φοιτητών, τα ειδικότερα θέματα λειτουργίας όλων των υπηρεσιών του ιδρύματος ο τρόπος διεξαγωγής των εκλογικών διαδικασιών για την ανάδειξη των συλλογικών οργάνων του ιδρύματος, η διαδικασία απονομής τιμητικών ακαδημαϊκών τίτλων, οι κανόνες τελετουργικού ή εθιμοτυπικού χαρακτήρα και δημόσιων σχέσεων, ο τρόπος λειτουργίας της υπηρεσίας υποστήριξης φοιτητών, οι κανόνες λειτουργίας της βιβλιοθήκης, των κλινικών, εργαστηρίων και μουσείων του ιδρύματος, οι όροι και η διαδικασία χορήγησης των κοινωνικών παροχών στους φοιτητές, καθώς και οι κανόνες λειτουργίας των σχετικών υπηρεσιών του ιδρύματος, όπως οι υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης, στέγασης και σίτισης, η διαδικασία χορήγησης ανταποδοτικών υποτροφιών στους φοιτητές, ειδικότερα θέματα φύλαξης του ιδρύματος και της περιουσίας του, κάθε θέμα που σχετίζεται με τη λειτουργία των υπηρεσιών και των οργάνων, μονομελών και συλλογικών, του ιδρύματος και τα θέματα που ειδικότερα ορίζονται με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, ύστερα από γνώμη του Ε.Σ.Υ.Π. μπορεί να εγκριθεί πρότυπος Εσωτερικός Κανονισμός των Α.Ε.Ι., ο οποίος ρυθμίζει θέματα που προβλέπονται στο παρόν άρθρο. Ο πρότυπος Εσωτερικός Κανονισμός εφαρμόζεται σε όλα τα Α.Ε.Ι. έως την έκδοση του Εσωτερικού Κανονισμού τους κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου²⁷

.4.2. Δομή του ΤΕΙ

Τα ΤΕΙ, αποτελούνται από Σχολές και τμήματα. Κάθε ΤΕΙ αποτελείται από δύο τουλάχιστον σχολές. Κάθε σχολή συγκροτείται από δύο τουλάχιστον τμήματα, που αντιστοιχούν σε συγγενείς ειδικότητες. Σε περίπτωση που σε ένα Τ.Ε.Ι. υπάρχει μία Σχολή, το Τ.Ε.Ι. συνεχίζει τη λειτουργία

²⁷Βλ. αρθ. 6 ν. 4009/11

του μέχρι την ίδρυση άλλης Σχολής. Σε περίπτωση που σε ένα Τ.Ε.Ι. μία Σχολή παραμείνει με ένα Τμήμα, η Σχολή συνεχίζει τη λειτουργία της μέχρι την ίδρυση άλλου Τμήματος σε αυτή. Κατά το μεταβατικό αυτό διάστημα:αα) ο Διευθυντής της Σχολής που συνεχίζει τη λειτουργία της, διατηρεί τις αρμοδιότητές του, αλλά δεν εκλέγεται μετά τη λήξη της θητείας του άλλος Διευθυντής.²⁸

4.2.1.Σχολές

Κάθε ίδρυμα αποτελείται από σχολές, οι οποίες αποτελούν τις βασικές διοικητικές και ακαδημαϊκές μονάδες του. Η σχολή καλύπτει μια ενότητα συγγενών επιστημονικών κλάδων και εξασφαλίζει τη διεπιστημονική προσέγγιση, τη μεταξύ τους επικοινωνία και τον αναγκαίο για τη διδασκαλία και την έρευνα συντονισμό τους. Η σχολή συντονίζει και εποπτεύει τη λειτουργία των προγραμμάτων σπουδών, αναθέτει την υλοποίησή τους σε τμήματα και απονέμει τους αντίστοιχους τίτλους σπουδών, κατά τα οριζόμενα στον Οργανισμό και τον Εσωτερικό Κανονισμό του ιδρύματος. Τα εργαστήρια, οι κλινικές και τα μουσεία υπάγονται στις σχολές, όπως ορίζεται στον Οργανισμό του ιδρύματος. Η σχολή μεταπτυχιακών σπουδών αποτελεί τη βασική διοικητική μονάδα που εξασφαλίζει τη διεπιστημονική συνεργασία και επικοινωνία, συντονίζει και οργανώνει τα προγράμματα μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών του ιδρύματος και αναθέτει την υλοποίησή τους σε τμήματα ή ομάδες διδασκόντων. Η σχολή αυτή ιδρύεται με τον Οργανισμό του ιδρύματος. Η σχολή δια βίου μάθησης αποτελεί τη βασική διοικητική μονάδα που εξασφαλίζει το συντονισμό και τη διεπιστημονική συνεργασία στην ανάπτυξη προγραμμάτων δια βίου μάθησης. Η σχολή αυτή ιδρύεται με τον Οργανισμό του ιδρύματος.²⁹

4.2.2.Τμήματα

Το τμήμα αποτελεί τη βασική εκπαιδευτική και ακαδημαϊκή μονάδα, του ιδρύματος, προάγει την επιστήμη, την τεχνολογία ή τις τέχνες στο αντίστοιχο επιστημονικό πεδίο, οργανώνει τη διδασκαλία στο πλαίσιο ενός προγράμματος σπουδών και εξασφαλίζει τη συνεχή βελτίωση της μάθησης σε αυτό. Το τμήμα αποτελείται από σύνολο των Καθηγητών, των λεκτόρων, των μελών του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ), των μελών του Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (ΕΔΠ) και των μελών του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ), που υπηρετούν σε αυτό (Άρθρο 7, ν.4009/2011).

---

²⁸Βλ. Πούλης Π. Εκπαιδευτικό Δίκαιο και Θεσμοί, 2007, σ. 453 επ.

²⁹Βλ. αρθ. 7 παρ. 1 ν. 4009/11

4.2.3. Παραρτήματα ΤΕΙ

Παραρτήματα ΤΕΙ μπορεί να ιδρύονται σε άλλες χώρες, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις κατά τους οποίους ιδρύεται μια Σχολή σε ίδρυμα της ημεδαπής και τη διαδικασία και τους όρους που ισχύουν για την ίδρυση αντίστοιχης ακαδημαϊκής δομής στην άλλη χώρα. (Άρθρο 7, Ν.4009/2011).

Στην περίπτωση που παράρτημα ΤΕΙ περιλαμβάνει περισσότερα από ένα ανεξάρτητα τμήματα για τη λειτουργία συμβουλίου σχολής και για την εκλογή διευθυντή παραρτήματος θεωρείται ότι τα τμήματα αυτά αποτελούν σχολή. Όταν το παράρτημα αποτελείται από σχολή ο διευθυντής της σχολής είναι και ο διευθυντής παραρτήματος με τις αντίστοιχες αρμοδιότητες. Σε περίπτωση που το παράρτημα περιλαμβάνει ένα μόνο τμήμα δεν εκλέγεται διευθυντής παραρτήματος. Τα μέλη του Ε.Π. ή του Ε.Ε.Π. εντάσσονται στον Τομέα. ή στο γενικό τμήμα της κύριας ειδικότητάς τους. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορούν να ανήκουν το πολύ σε έναν ακόμα Τομέα ή γενικό τμήμα και μόνο σε ότι αφορά στις διδακτικές τους δραστηριότητες.³⁰

4.2.4. Υπηρεσίες διοικητικής μέριμνας

Σε κάθε Τ.Ε.Ι., για την παροχή υποστήριξης του εκπαιδευτικού έργου, λειτουργεί υπηρεσία διοικητικής μέριμνας (Υ.Δ.Μ.), η οποία συγκροτείται από τα εξής τμήματα, γραφεία και υπηρεσίες: Τμήμα διοικητικών υποθέσεων, Τμήμα οικονομικών υποθέσεων, Τμήμα γραμματείας και διεκπεραίωσης, Τμήμα εκδόσεων και βιβλιοθήκης, Γραφείο πληροφοριών και δημόσιων σχέσεων, Τεχνική υπηρεσία, Υγειονομική υπηρεσία, Υπηρεσία μηχανογράφησης και στατιστικής. Γραμματείες σχολών, Υπηρεσία εργοστασίου ή αγροκτήματος ή δασική ή κτηνοτροφική ή άλλη σχετική, ανάλογα με τα αντίστοιχα τμήματα που λειτουργούν στο Τ.Ε.Ι. . Η εσωτερική διάρθρωση της Υ.Δ.Μ., η οργάνωση και λειτουργία της, ως και οι διάφορες διαδικασίες στελέχωσής της, καθορίζονται στον εσωτερικό κανονισμό κάθε Τ.Ε.Ι. Στον εσωτερικό κανονισμό ρυθμίζεται ακόμη η συγκρότηση, από τακτικό προσωπικό, διάφορων επιτροπών κατά σχολή ή τμήμα, για την παρακολούθηση συγκεκριμένων θεμάτων και η υποβολή εισηγήσεων στα οικεία διοικητικά όργανα.³¹

5. Όργανα του τμήματος

Όργανα του τμήματος είναι : α) Ο Πρόεδρος, Β) η Συνέλευση και, εφόσον έχουν συσταθεί τομείς γ) ο Διευθυντής του Τομέα και δ) η Γενική Συνέλευση του Τομέα . Ως προς το νομικό καθεστώς των

³⁰Βλ. αρθ 5 παρ. 5 ν. 1404/83

³¹Βλ. αρθ 10 ν. 4009/2011

αρμοδιοτήτων των οργάνων αυτών εφαρμόζονται οι διατάξεις που ίσχυαν πριν τη θέση σε ισχύ του ν. 4009/2011 (Α' 195) (Η παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 4009/2011 τροποποιήθηκε ως άνω με την παρ. 1 του άρθρου 4 του νόμου 4076/2012)καθώς επίσης και οι διατάξεις του ν. 4009/2011 (Α' 195) ιδίως άρθρο παρ. 3 και 6, σε συνδυασμό με τις διατάξεις που ίσχυαν κατά την έναρξη ισχύος του ν. 4009/2011 (Α' 195),

.5..1. Η Συνέλευση

Η συνέλευση του τμήματος αποτελείται από καθηγητές που διδάσκουν στο οικείο πρόγραμμα σπουδών. Ο αριθμός των μελών, ο τρόπος συγκρότησης της συνέλευσης και η δυνατότητα εκ περιτροπής συμμετοχής καθηγητών σε αυτήν καθορίζονται στον Οργανισμό. Η συνέλευση έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες και όσες άλλες προβλέπονται από τις διατάξεις του νόμου αυτού, του Οργανισμού και του Εσωτερικού Κανονισμού: την εκλογή του Προέδρου του τμήματος, την εφαρμογή του προγράμματος σπουδών και τη συνεχή βελτίωση της μάθησης σε αυτό, τον ορισμό των διδασκόντων των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών, την επιλογή και έγκριση των συγγραμμάτων για κάθε μάθημα του προγράμματος σπουδών, τη διατύπωση γνώμης προς την κοσμητεία για τρόπους βελτίωσης του προγράμματος σπουδών, τη συγκρότηση ομάδων για την εσωτερική αξιολόγηση του προγράμματος σπουδών, την εισήγηση προς την κοσμητεία για την προκήρυξη θέσεων καθηγητών και την εισήγηση προς την κοσμητεία της σχολής για την ίδρυση προγραμμάτων σπουδών δεύτερου και τρίτου κύκλου.

.5..2. Ο Πρόεδρος

Ο Πρόεδρος εκλέγεται μεταξύ των καθηγητών πρώτης βαθμίδας και των αναπληρωτών καθηγητών για δύο έτη από τη συνέλευση του τμήματος, με απλή πλειοψηφία των παρόντων και εφόσον υπάρχει απαρτία. Ειδικότερα θέματα για την εφαρμογή των ανωτέρω προβλέπονται στον Εσωτερικό Κανονισμό του ιδρύματος.(Άρθρο 10, ν.4009/2011).

Ο Πρόεδρος του τμήματος έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: συγκαλεί τη συνέλευση, καταρτίζει την ημερήσια διάταξη, ορίζει ως εισηγητή των θεμάτων μέλος της συνέλευσης, προεδρεύει των εργασιών της και εισηγείται τα θέματα για τα οποία δεν έχει οριστεί ως εισηγητής άλλο μέλος της συνέλευσης, μεριμνά για την εφαρμογή του προγράμματος σπουδών, των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και του Εσωτερικού Κανονισμού, συγκροτεί επιτροπές για τη μελέτη ή διεκπεραίωση συγκεκριμένων θεμάτων της αρμοδιότητας του τμήματος, διαβιβάζει στην κοσμητεία τις απόψεις της συνέλευσης και συντάσσει ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων του τμήματος και τη διαβιβάζει στην κοσμητεία. Ο διευθυντής του τμήματος, σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματός του, αναπληρώνεται από καθηγητή, πρώτης βαθμίδας ή αναπληρωτή καθηγητή, που ορίζεται με απόφασή του.³²

---

³²Βλ. αρθ. 10 του ν. 4009/2011

6. Όργανα της σχολής

.6..1. Η Γενική Συνέλευση

. Η γενική συνέλευση της σχολής απαρτίζεται από καθηγητές της σχολής. Με τον Οργανισμό κάθε ιδρύμα-τος ορίζεται ο αριθμός των μελών της συνέλευσης, η δυ-νατότητα εκ περιτροπής συμμετοχής των καθηγητών της σχολής στη γενική συνέλευση, καθώς και ο τρόπος συγκρότησης και λειτουργίας της. Η γενική συνέλευση έχει τις αρμοδιότητες που ορίζονται στον παρόντα νόμο, καθώς και όσες γνωμοδοτικές αρμοδιότητες ορίζονται για κάθε σχολή με τον Οργανισμό του ιδρύματος. 12. Οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου ορίζονται στον Οργανισμό και κάθε σχετικό θέμα ορίζεται στον Εσωτερικό Κανονισμό του ιδρύματος.³³

.6..2. Ο Κοσμήτορας

Υποψήφιοι για τη θέση του κοσμήτορα μπορούν να είναι αναγνωρισμένου κύρους καθηγητές πρώτης βαθμίδας της σχολής με διοικητική εμπειρία, οι οποίοι υποβάλλουν υποψηφιότητα ύστερα από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, που εκδίδεται από τον πρύτανη. Ο κοσμήτορας εκλέγεται από το Συμβούλιο του ιδρύματος και διορίζεται από τον πρύτανη. Ύστερα από τη δημοσιοποίηση της πρόσκλησης, ο πρύτανης ορίζει τριμελή επιτροπή, η οποία αποτελείται από καθηγητές πρώτης βαθμίδας του ιδρύματος, εκ των οποίων οι δύο ανήκουν στην οικεία σχολή. Η επιτροπή αυτή προβαίνει στις αναγκαίες ενέργειες για την προσέλκυση υποψηφιοτήτων, συγκεντρώνει τις υποψηφιότητες, προσκαλεί τους υποψηφίους σε ακρόαση ανοικτή στην κοινότητα της σχολής και εκθέτει στο Συμβούλιο τα ακαδημαϊκά και διοικητικά προσόντα των υποψηφίων κατ' αλφαβητική σειρά. Κοσμήτορας εκλέγεται ο υποψήφιος που συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία των εκλεκτόρων για θητεία τεσσάρων ετών. Αν δεν επιτευχθεί η απαιτούμενη πλειοψηφία, η εκλογή επαναλαμβάνεται εντός τριών ημερών μεταξύ των δύο πλειοψηφούντων υποψηφίων. Αν και πάλι δεν επιτευχθεί πλειοψηφία, τότε το αρμόδιο για τη διενέργεια εκλογών όργανο υποχρεούται στη διεξαγωγή εκλογικής διαδικασίας μέσω επιστολικής ή ηλεκτρονικής ψήφου, το αργότερο εντός επτά ημερών από την τελευταία άγωνα ψηφοφορία. Σε περίπτωση άγωνα εκλογικής διαδικασίας, εντός της αποκλειστικής προθεσμίας επτά ημερών, διεξάγεται κλήρωση μεταξύ των δύο ή τριών, κατά περίπτωση, επιλεγέντων από το Συμβούλιο υποψηφίων. (Άρθρο 9, ν.4009/2011).

Ο κοσμήτορας δεν μπορεί να εκλεγεί για δεύτερη συνεχή θητεία (Άρθρο 9, ν. 4009/2011). Η

---

³³Βλ. αρθ. 9 του ν. 4009/2011

γενική συνέλευση της σχολής μπορεί να αποκλείσει αιτιολογημένα υποψηφιότητα για την εκλογή συγκεκριμένου κοσμήτορα, με πλειοψηφία των τριών τετάρτων του συνόλου των μελών της, πριν την υποβολή της έκθεσης της τριμελούς επιτροπής προς το Συμβούλιο. Στη σχετική ψηφοφορία δεν μετέχουν οι υποψήφιοι κοσμήτορες. Ο κοσμήτορας μπορεί να παυθεί με αιτιολογημένη απόφαση του Συμβουλίου του ιδρύματος, η οποία λαμβάνεται με πλειοψηφία των τριών τετάρτων του συνόλου των μελών του, για ανεπάρκεια στην εκτέλεση των καθηκόντων του. Ο κοσμήτορας της σχολής έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες και όσες άλλες προβλέπονται από τις διατάξεις του νόμου αυτού, του Οργανισμού και του Εσωτερικού Κανονισμού: συγκαλεί την κοσμητεία, καταρτίζει την ημερήσια διάταξη, ορίζει ως εισηγητή των θεμάτων μέλος της κοσμητείας, προεδρεύει των εργασιών της και εισηγείται τα θέματα για τα οποία δεν έχει οριστεί ως εισηγητής άλλο μέλος της κοσμητείας, επιβλέπει την εφαρμογή των προγραμμάτων σπουδών και την τήρηση των νόμων, του Οργανισμού και του Εσωτερικού Κανονισμού, μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεων της κοσμητείας, προϊστάται των υπηρεσιών της κοσμητείας, συγκροτεί, μετά από γνώμη της κοσμητείας, τις επιτροπές επιλογής ή εξέλιξης, καθώς και αξιολόγησης των καθηγητών, συγκροτεί επιτροπές για τη μελέτη ή διεκπεραίωση συγκεκριμένων θεμάτων που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές του. Ο κοσμήτορας συντάσσει ετήσια έκθεση απολογισμού του έργου του την οποία υποβάλλει προς έγκριση στη γενική συνέλευση της σχολής. Ο κοσμήτορας αναπληρώνεται από το διευθυντή τμήματος, του οποίου προηγείται χρονικά η εκλογή.

.6..3. Η Κοσμητεία

Η κοσμητεία αποτελείται από: τον κοσμήτορα της σχολής, τους διευθυντές των τμημάτων και έναν εκπρόσωπο των φοιτητών της σχολής, χωρίς δικαίωμα ψήφου. Αν η σχολή οργανώνει ένα μόνο πρόγραμμα σπουδών, η κοσμητεία αποτελείται από τον κοσμήτορα, ο οποίος εκτελεί και χρέη διευθυντή τμήματος από τρεις εκλεγμένους από τη γενική συνέλευση της σχολής καθηγητές και από έναν εκπρόσωπο των φοιτητών. Στην περίπτωση αυτή, η γενική συνέλευση της σχολής ασκεί και τις αρμοδιότητες της συνέλευσης τμήματος. Τα θέματα που αφορούν την εφαρμογή της παραγράφου αυτής καθορίζονται με απόφαση του πρύτανη, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η κοσμητεία έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες και όσες άλλες προβλέπονται από τις διατάξεις του νόμου αυτού, του Οργανισμού και του Εσωτερικού Κανονισμού: Τη γενική εποπτεία της λειτουργίας της σχολής και των προγραμμάτων σπουδών. Τη χάραξη της γενικής εκπαιδευτικής και ερευνητικής πολιτικής της σχολής, τον προγραμματισμό και τη στρατηγική της πορείας και της ανάπτυξής της και τον τακτικό απολογισμό των σχετικών δραστηριοτήτων της, στο πλαίσιο της πολιτικής του ιδρύματος και των αποφάσεων του Συμβουλίου του. Τον προγραμματισμό και την εισήγηση προς τον πρύτανη για την προκήρυξη θέσεων καθηγητών, ύστερα από εισήγηση των συνελεύσεων των τμημάτων. Την κατάρτιση και τη δημοσίευση των

μητρών Τη διατύπωση γνώμης προς τον Κοσμήτορα για τη σύνθεση των επταμελών επιτροπών εκλογής ή εξέλιξης των καθηγητών της σχολής. Την πρόσκληση επισκεπτών καθηγητών, την προκήρυξη θέσεων εντεταλμένων διδασκαλίας και τη συγκρότηση των οικείων επιτροπών επιλογής. Τη διατύπωση σύμφωνης γνώμης προς τον πρύτανη και τη Σύγκλητο για την έγκριση του περιεχομένου των προγραμμάτων σπουδών, περιλαμβανομένων των γενικών και ειδικών, όπου υπάρχουν, ύστερα από πρόταση που διατυπώνεται από ειδική επιτροπή. Η ειδική επιτροπή συγκροτείται από τον κοσμήτορα και αποτελείται τουλάχιστον από πέντε καθηγητές της σχολής και, εφόσον δεν πρόκειται για νέο πρόγραμμα σπουδών, τον διευθυντή του τμήματος. Η ίδια επιτροπή καταρτίζει το περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της συνέλευσης του οικείου τμήματος εφόσον δεν πρόκειται για νέο πρόγραμμα σπουδών. Την κατάταξη των φοιτητών στα ειδικά προγράμματα σπουδών, ύστερα από την επιτυχή ολοκλήρωση του γενικού προγράμματος σπουδών, εφόσον προβλέπεται. Για την κατάταξη λαμβάνονται υπόψη η βαθμολογία των εισαγωγικών εξετάσεων, και οι προτιμήσεις τους, σύμφωνα με τις ειδικότερες προβλέψεις του Οργανισμού. Την έγκριση αλλαγής προγράμματος σπουδών από φοιτητές της σχολής με μεταφορά πιστωτικών μονάδων, ύστερα από αίτηση των φοιτητών. Για την αλλαγή αυτή λαμβάνονται υπόψη η βαθμολογία των εισαγωγικών εξετάσεων, οι προτιμήσεις των φοιτητών και η διατήρηση του συνολικού αριθμού φοιτητών ανά πρόγραμμα σπουδών. Την απονομή τίτλων σπουδών των προγραμμάτων σπουδών που οργανώνει η σχολή. Την απονομή τίτλων Επίτιμου Διδάκτορα, Ομότιμου και Επίτιμου Καθηγητή. Τη λήψη απόφασης για την οργάνωση προγραμμάτων σπουδών σε συνεργασία με άλλα ιδρύματα. Τη διατύπωση γνώμης για τον προγραμματικό σχεδιασμό του ιδρύματος, κατά το σκέλος που αφορά τη σχολή. Τη ρύθμιση του τρόπου λειτουργίας των υπηρεσιών της κοσμητείας. Την τήρηση μητρών επιστημονικών δημοσιεύσεων των καθηγητών της σχολής. Τη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στα προγράμματα σπουδών όλων των φοιτητών, χωρίς διακρίσεις και ανεξάρτητα από το φύλλο, την αναπηρία ή άλλα χαρακτηριστικά.³⁴

7. Όργανα του ΤΕΙ

.7.1. Το Συμβούλιο

Το Συμβούλιο αποτελείται από δεκαπέντε μέλη. Σε ιδρύματα στα οποία ο αριθμός των καθηγητών πρώτης βαθμίδας είναι μικρότερος των πενήντα, τα μέλη του Συμβουλίου είναι έντεκα. Η θητεία των μελών του Συμβουλίου συνεχίζεται ως τη λήξη της, ανεξαρτήτως αν έχει μεταβληθεί ο αριθμός των καθηγητών πρώτης βαθμίδας του ιδρύματος. Τα εννέα ή επτά μέλη του δεκαπενταμελούς ή

---

³⁴Βλ. αρθ. 9 ν. 4009/2011

του ενδεκαμελούς Συμβουλίου, αντίστοιχα, είναι εσωτερικά μέλη του ιδρύματος και, ειδικότερα, οκτώ ή έξι μέλη, αντίστοιχα, είναι καθηγητές πρώτης βαθμίδας ή αναπληρωτές καθηγητές και ένα μέλος είναι εκπρόσωπος των φοιτητών του ιδρύματος. Τα υπόλοιπα έξι ή τέσσερα μέλη, αντίστοιχα, είναι εξωτερικά. Την ευθύνη της οργάνωσης της διαδικασίας ανάδειξης των εσωτερικών και των εξωτερικών μελών του Συμβουλίου σε κάθε ίδρυμα έχει τριμελής επιτροπή, αποτελούμενη από καθηγητές του ιδρύματος, οι οποίοι ορίζονται από το Συμβούλιο. Τρεις μήνες πριν από τη λήξη της θητείας των αποχωρούντων μελών του Συμβουλίου, ο πρόεδρος του είτε προκηρύσσει εκλογές εφόσον πρόκειται για εσωτερικά μέλη είτε δημοσιεύει ανοικτή πρόσκληση εφόσον πρόκειται για εξωτερικά. Τα αποχωρούντα μέλη συνεχίζουν να ασκούν τα καθήκοντά τους και μετά τη λήξη της θητείας τους, έως την αντικατάστασή τους. Υποψήφια εσωτερικά μέλη του Συμβουλίου μπορούν να είναι όλοι οι πλήρους απασχόλησης οι καθηγητές πρώτης βαθμίδας και αναπληρωτές καθηγητές του ιδρύματος. Δεν επιτρέπεται να είναι υποψήφιοι καθηγητές οι οποίοι αποχωρούν από την υπηρεσία πριν από τη λήξη της τετραετούς θητείας. Τα εσωτερικά μέλη εκλέγονται από το σύνολο των καθηγητών του οικείου ιδρύματος με ενιαίο ψηφοδέλτιο και με σημείωση από τους εκλογείς δίπλα από το όνομα των υποψηφίων της σειράς προτίμησης με διαδοχικούς ακέραιους αριθμούς (σύστημα ταξινομικής ψήφου). Στην εκλογή συμμετέχουν και οι καθηγητές εφαρμογών των Τ.Ε.Ι., οι οποίοι υπηρετούν στο ίδρυμα..³⁵

.7..2. Ο Πρύτανης

Ο πρύτανης ορίζει, για την υποβοήθηση του έργου του, καθηγητές πρώτης βαθμίδας ή αναπληρωτές καθηγητές του ιδρύματος ως αναπληρωτές πρύτανη, στους οποίους μεταβιβάζει συγκεκριμένες αρμοδιότητές του, με απόφασή του που εγκρίνεται από το Συμβούλιο. Με την απόφαση ορισμού των αναπληρωτών πρύτανη καθορίζεται η σειρά με την οποία αναπληρώνουν τον πρύτανη αν απουσιάζει, κωλύεται ή ελλείπει για οποιονδήποτε λόγο. Ο αριθμός των αναπληρωτών πρύτανη καθορίζεται στον Οργανισμό του ιδρύματος. Ο πρύτανης έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες και όσες άλλες προβλέπονται από τις διατάξεις του νόμου αυτού, του Οργανισμού και του Εσωτερικού Κανονισμού: Προΐσταται του ιδρύματος και το διευθύνει, έχει την ευθύνη για την εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών του, επιβλέπει την τήρηση των νόμων, του Οργανισμού και του Εσωτερικού Κανονισμού και μεριμνά για τη συνεργασία των οργάνων του ιδρύματος, των διδασκόντων και των φοιτητών. Εκπροσωπεί το ίδρυμα δικαστικώς και εξωδίκως. Συγκαλεί τη Σύγκλητο, καταρτίζει την ημερήσια διάταξη, ορίζει ως εισηγητή των θεμάτων μέλος της Συγκλήτου, προεδρεύει των εργασιών της και εισηγείται τα θέματα για τα οποία δεν έχει ορίσει ως

---

³⁵Βλ. αρθ. 8 ν. 4009/2011

εισηγητή άλλο μέλος της Συγκλήτου. Μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεών της. Μετέχει χωρίς ψήφο στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου του ιδρύματος. Μπορεί, επίσης, να μετέχει χωρίς ψήφο στις συνεδριάσεις όλων των λοιπών συλλογικών οργάνων του ιδρύματος. Καταρτίζει σχέδιο Οργανισμού και Εσωτερικού Κανονισμού, τους οποίους εισηγείται προς έγκριση στο Συμβούλιο του ιδρύματος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον παρόντα νόμο. Καταρτίζει και αναμορφώνει τον ετήσιο τακτικό οικονομικό προϋπολογισμό και τελικό οικονομικό απολογισμό του ιδρύματος, καθώς και τους αντίστοιχους του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων, τους οποίους υποβάλλει προς έγκριση στο Συμβούλιο. Καταρτίζει και αναμορφώνει τον ετήσιο απολογισμό των δραστηριοτήτων και της εν γένει λειτουργίας του ιδρύματος, τον οποίο υποβάλλει προς έγκριση στο Συμβούλιο. Προκηρύσσει τις θέσεις καθηγητών. Εκδίδει τις πράξεις διορισμού του προσωπικού του ιδρύματος και χορηγεί τις άδειες απουσίας του προσωπικού. Μπορεί να μεταβιβάζει το δικαίωμα υπογραφής εγγράφων στους προϊσταμένους των υπηρεσιών του ιδρύματος. Μπορεί να ζητά από οποιοδήποτε όργανο, πλην του Συμβουλίου του ιδρύματος, στοιχεία και έγγραφα για κάθε υπόθεση του ιδρύματος. Συγκαλεί οποιοδήποτε συλλογικό όργανο, πλην του Συμβουλίου του ιδρύματος, όταν αυτό παραλείπει παρανόμως να λάβει αποφάσεις, και προεδρεύει των εργασιών του χωρίς δικαίωμα ψήφου. Λαμβάνει συγκεκριμένα μέτρα για την αντιμετώπιση επειγόντων ζητημάτων, όταν τα αρμόδια όργανα διοίκησης του ιδρύματος, πλην του Συμβουλίου, αδυνατούν να λειτουργήσουν και να λάβουν αποφάσεις. Είναι υπεύθυνος για τη λήψη μέτρων για την προστασία και ασφάλεια του προσωπικού και της περιουσίας του ιδρύματος. Τοποθετεί τους γενικούς διευθυντές του ιδρύματος. Κατανέμει τις πιστώσεις στις εκπαιδευτικές, ερευνητικές και λοιπές δραστηριότητες του ιδρύματος στο πλαίσιο της αντίστοιχης συμφωνίας προγραμματικού σχεδιασμού. Οργανώνει και καταργεί τα προγράμματα σπουδών με απόφασή του, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Συγκλήτου και εγκρίνεται από το Συμβούλιο. Ασκεί όσες αρμοδιότητες δεν ανατίθενται από το νόμο ειδικώς σε άλλα όργανα του ιδρύματος.³⁶

.7..3. Η Σύγκλητος

Ο συνολικός αριθμός των μελών της Συγκλήτου που έχουν δικαίωμα ψήφου δεν μπορεί να υπερβαίνει τα είκοσι ένα ή τα τριάντα ένα ο αριθμός των σχολών του ιδρύματος υπερβαίνει τις οκτώ και αποτελείται από: τον πρύτανη, τους κοσμήτορες, τους προέδρους των τμημάτων, και μέχρι δύο ανά σχολή, με διετή θητεία μη ανανεώσιμη. Ο αριθμός των κοσμητόρων είναι ίσος προς τον αριθμό των σχολών του ιδρύματος και οι οποίοι εκλέγονται από τη γενική συνέλευση της σχολής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον οικείο Οργανισμό, έναν εκπρόσωπο των προπτυχιακών φοιτητών, έναν των μεταπτυχιακών φοιτητών και έναν εκπρόσωπο των υποψήφιων διδασκόντων,

---

³⁶ Βλ. Αρθ. 8 ν. 4009/2011

όπου υπάρχουν, οι οποίοι εκλέγονται για ετήσια θητεία χωρίς δυνατότητα επανεκλογής, έναν εκπρόσωπο κάθε κατηγορίας προσωπικού, με διετή θητεία, χωρίς δυνατότητα επανεκλογής, που εκλέγεται από ενιαίο ψηφοδέλτιο με καθολική ψηφοφορία των μελών της οικείας κατηγορίας προσωπικού και συμμετέχει, με δικαίωμα ψήφου, όταν συζητούνται θέματα που αφορούν ζητήματα της αντίστοιχης κατηγορίας προσωπικού. Η ακριβής σύνθεση και ο αριθμός των μελών της Συγκλήτου με δικαίωμα ψήφου, καθώς και οι προϋποθέσεις και κάθε θέμα σχετικό με την εφαρμογή των ανωτέρω, προβλέπονται στον Οργανισμό και τον Εσωτερικό Κανονισμό του ιδρύματος, αντίστοιχα. Στις συνεδριάσεις της Συγκλήτου παρίστανται, χωρίς δικαίωμα ψήφου, οι αναπληρωτές του πρύτανη και ο γραμματέας του ιδρύματος. Στη Σύγκλητο ανήκουν οι ακόλουθες αρμοδιότητες, καθώς και όσες άλλες προβλέπονται από τις διατάξεις του νόμου αυτού, του Οργανισμού και του Εσωτερικού Κανονισμού: Η χάραξη της εκπαιδευτικής και ερευνητικής πολιτικής του ιδρύματος. Η χάραξη πολιτικής για τη διασφάλιση της ποιότητας στην εκπαιδευτική και ερευνητική διαδικασία. Η έγκριση για την εκτέλεση των χρηματοδοτούμενων ερευνητικών, εκπαιδευτικών, επιμορφωτικών και αναπτυξιακών έργων, αν η διαχείριση των σχετικών κονδυλίων έχει ανατεθεί στο νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου. Κατά την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής, στις συνεδριάσεις της Συγκλήτου δε μετέχουν οι εκπρόσωποι των προπτυχιακών φοιτητών. Η έγκριση για την εκτέλεση έργων συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, κατάρτισης και δια βίου μάθησης. Η έγκριση των ειδικών μητρώων εσωτερικών και εξωτερικών μελών των επιτροπών επιλογής ή εξέλιξης καθηγητών. Η έγκριση των κανονισμών σπουδών πρώτου, δεύτερου και τρίτου κύκλου. Η έγκριση των κανονισμών σπουδών προγραμμάτων σύντομου κύκλου και δια βίου μάθησης. Η έγκριση του περιεχομένου όλων των προγραμμάτων σπουδών του ιδρύματος. Η λήψη απόφασης για την οργάνωση προγραμμάτων σπουδών σε συνεργασία με άλλα Α.Ε.Ι. και ερευνητικά κέντρα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής. Η λήψη απόφασης για την έναρξη και τη λήξη των εκπαιδευτικών εξαμήνων. Η διατύπωση γνώμης προς τον πρύτανη του ιδρύματος για τον Οργανισμό. Η διατύπωση σύμφωνης γνώμης προς το Συμβούλιο του ιδρύματος για τον Εσωτερικό Κανονισμό. Η διατύπωση γνώμης προς το Συμβούλιο του ιδρύματος για ίδρυση ή κατάργηση, συγχώνευση, κατάτμηση, μετονομασία ή αλλαγή έδρας σχολών. Η διατύπωση γνώμης προς τον πρύτανη για την οργάνωση ή την κατάργηση προγραμμάτων σπουδών. Η διατύπωση γνώμης προς τον πρύτανη για τον προγραμματικό σχεδιασμό. Η διατύπωση γνώμης προς τον πρύτανη για την κατανομή του συνόλου των πιστώσεων στις εκπαιδευτικές, ερευνητικές και λοιπές δραστηριότητες του ιδρύματος κατά την αντίστοιχη συμφωνία προγραμματικού σχεδιασμού.

8. Προσωπικό του ΤΕΙ

8.1. Εκπαιδευτικό Προσωπικό

Το διδακτικό και ερευνητικό έργο στα Α.Ε.Ι. ασκείται από τους καθηγητές οι οποίοι διακρίνονται σε καθηγητές πρώτης βαθμίδας (καθηγητές), αναπληρωτές καθηγητές και επίκουρους καθηγητές. Οι καθηγητές και οι αναπληρωτές καθηγητές εκλέγονται ως μόνιμοι.³⁷ Οι επίκουροι καθηγητές εκλέγονται για τετραετή θητεία, με δυνατότητα ανανέωσης για άλλη μία θητεία ύστερα από κρίση. Οι θέσεις των καθηγητών είναι ενιαίες, ανήκουν στο ίδρυμα και κατανέμονται και ανακατανέμονται στις σχολές προπτυχιακών σπουδών, σύμφωνα με τις εκπαιδευτικές ανάγκες των σχολών αυτών.³⁸ Οι καθηγητές μπορούν να διδάσκουν σε περισσότερα από ένα προπτυχιακά προγράμματα σπουδών, καθώς και σε μεταπτυχιακά και διδακτορικά προγράμματα και προγράμματα δια βίου μάθησης.³⁹ Η διδασκαλία μαθημάτων στα Τ.Ε.Ι., καθώς και η άσκηση των λοιπών διδακτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένου του κλινικού έργου στην περίπτωση προγραμμάτων σπουδών ιατρικής, μπορεί να ανατίθενται, με ατομικές συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, διάρκειας ενός έως τριών ακαδημαϊκών ετών, πλήρους ή μερικής απασχόλησης, σε εντεταλμένους διδασκαλίας, οι οποίοι είναι επιστήμονες, κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, καθώς και σε προσωπικότητες με αναγνωρισμένο επαγγελματικό έργο. Δεν απαιτείται η κατοχή διδακτορικού διπλώματος για γνωστικά αντικείμενα εξαιρετικής και αδιαμφισβήτητης ιδιαιτερότητας, για τα οποία δεν είναι δυνατή ή συνήθης η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής, καθώς και για την πρόσληψη εντεταλμένων διδασκαλίας στα Τ.Ε.Ι., όπως ειδικότερα ορίζεται στον Οργανισμό του οικείου ιδρύματος.⁴⁰ Οι ανωτέρω συμβάσεις μπορεί να ανανεώνονται αλλά η συνολική θητεία των εντεταλμένων διδασκαλίας στο ίδιο ίδρυμα δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε ακαδημαϊκά έτη. Θέματα σχετικά με τα ειδικότερα προσόντα των υποψηφίων, τα όργανα, τη διαδικασία προκήρυξης, επιλογής και πρόσληψης και τον τρόπο απασχόλησής τους και κάθε σχετική λεπτομέρεια, καθορίζονται με τον Οργανισμό του ιδρύματος. Στους εντεταλμένους διδασκαλίας καταβάλλεται μηνιαία αποζημίωση, το ύψος της οποίας καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.⁴¹

8.2. Εκλογή μελών Εκπαιδευτικού Προσωπικού

1. Η εκλογή και εξέλιξη των καθηγητών γίνεται με βάση τα προσόντα των υποψηφίων, όπως αυτά

³⁷ Βλ. αρθ. 16 παρ. 2 ν. 4009/11

³⁸ Βλ. Σκουρής Β., Κουτούπα- Ρεγκάκου Ε., Δίκαιο της παιδείας, 2009, σ. 289 επ.

³⁹ Βλ. αρθ. 16 παρ. 3 ν. 4009/11

⁴⁰ Βλ. αρθ. 16 παρ. 4 ν. 4009/11

⁴¹ Βλ. αρθ. 16 παρ. 2 ν. 4009/11

καθορίζονται στο άρθρο 17 του νόμου 4009/2011 και στον οργανισμό των ΑΕΙ ανάλογα με τη βαθμίδα στην οποία γίνεται η εκλογή ή η εξέλιξη και το γνωστικό αντικείμενο της θέσης.

2. Η εκλογή καθηγητή γίνεται με ανοικτή διαδικασία, ύστερα από προκήρυξη της θέσης.

3. Για την εξέλιξή τους, οι επίκουροι και οι αναπληρωτές καθηγητές έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν την προκήρυξη θέσης στην επόμενη βαθμίδα, ύστερα από παραμονή στη βαθμίδα που κατέχουν, οι μὲν αναπληρωτές για τέσσερα έτη, οι δε επίκουροι καθηγητές για έξι έτη. Στην περίπτωση αυτή η προκήρυξη της θέσης είναι υποχρεωτική. Το γνωστικό αντικείμενο της θέσης καθορίζεται στην προκήρυξη με βάση τις ανάγκες της σχολής και το γνωστικό αντικείμενο του υποψηφίου που ζητά την εξέλιξη, σε συνδυασμό με το συνολικό επιστημονικό και ερευνητικό έργο του, όπως αυτό προβάλλεται στην αίτησή του.

Επιτροπές επιλογής και εξέλιξης καθηγητών

Σύμφωνα με το άρθρο 19 του νόμου 4009/2011 η επιλογή και η εξέλιξη των καθηγητών όλων των βαθμίδων γίνεται από ειδικές επταμελείς επιτροπές, οι οποίες απαρτίζονται από καθηγητές ή ερευνητές πρώτης βαθμίδας ή, σε περίπτωση κρίσης για τις βαθμίδες του επίκουρου ή αναπληρωτή καθηγητή, και από αναπληρωτές καθηγητές ή ερευνητές αντίστοιχης βαθμίδας με επιστημονικό έργο στο ίδιο ή, αν δεν υπάρχει, συναφές γνωστικό αντικείμενο με εκείνο της υπό πλήρωση θέσης ή του υπό εξέλιξη καθηγητή αντίστοιχα.

Τουλάχιστον τρία από τα μέλη της επιτροπής επιλογής ή εξέλιξης καθηγητών προέρχονται από το μητρώο εξωτερικών μελών, από τα οποία τουλάχιστον ένα μέλος προέρχεται από ομοταγές ΑΕΙ της αλλοδαπής. Τα υπόλοιπα μέλη μπορεί να προέρχονται ή από το μητρώο εσωτερικών μελών ή από το μητρώο εξωτερικών μελών. Η σύνθεση των επιτροπών καθορίζεται στον οργανισμό του ιδρύματος και μπορεί να διαφοροποιείται μόνο μεταξύ των σχολών. Τα εξωτερικά και τα εσωτερικά μέλη της επιτροπής αναπληρώνονται από ίσο αριθμό εσωτερικών και εξωτερικών μελών αντίστοιχα.

Τα μέλη της επιτροπής επιλέγονται από μητρώα εσωτερικών και εξωτερικών μελών του ιδρύματος, τα οποία καταρτίζονται και επικαιροποιούνται κάθε δύο έτη ανά γνωστικό αντικείμενο από την κοσμητεία, ύστερα από εισήγηση των συνελεύσεων των τμημάτων της σχολής. Στα μητρώα εσωτερικών μελών εγγράφονται καθηγητές ή αναπληρωτές καθηγητές της οικείας σχολής και του ιδρύματος. Στα μητρώα εξωτερικών μελών εγγράφονται καθηγητές των ΑΕΙ της ημεδαπής και ομοταγών ΑΕΙ της αλλοδαπής, καθώς και αντίστοιχης βαθμίδας ερευνητές ερευνητικών ιδρυμάτων της ημεδαπής και της αλλοδαπής. Τα μητρώα εγκρίνονται από την Σύγκλητο και δημοσιεύονται σε διακριτή θέση στον ιστότοπο του ιδρύματος. Ο ελάχιστος αριθμός των καθηγητών και ερευνητών των μητρώων, τα γνωστικά αντικείμενα των μητρώων αυτών και τα κριτήρια κατάρτισής τους

ορίζονται στους Οργανισμούς των ιδρυμάτων.

Τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη της επιτροπής ορίζονται και δημοσιοποιούνται μαζί με τα βιογραφικά τους σημειώματα με αιτιολογημένη απόφαση του κοσμήτορα, ύστερα από γνώμη της Κοσμητείας με βάση το επιστημονικό έργο που προβλέπεται στην παράγραφο 1 και ιδίως με βάση το πρόσφατο επιστημονικό και ερευνητικό έργο των υποψηφίων.

Για την υποβοήθηση της αξιολόγησης των υποψηφίων, η επιτροπή επιλογής ή εξέλιξης υποχρεούται να ζητήσει γραπτή αξιολόγηση για κάθε υποψήφιο από δύο καθηγητές ή ερευνητές της αλλοδαπής που ανήκουν στο μητρώο των εξωτερικών μελών ή στο μέτρο που αυτό δεν είναι εφικτό, από καθηγητές ή ερευνητές της ημεδαπής που ανήκουν στο μητρώο των εξωτερικών μελών και από δύο καθηγητές ή ερευνητές που υποδεικνύονται από τον υποψήφιο και που ανήκουν υποχρεωτικά στα μητρώα του ιδρύματος και δεν περιλαμβάνονται στα τακτικά ή αναπληρωματικά μέλη της επιτροπής επιλογής ή εξέλιξης.

Η επιτροπή επιλογής ή εξέλιξης συνεδριάζει για την επιλογή ή εξέλιξη του καθηγητή ύστερα από πρόσκληση του κοσμήτορα και επιλέγει τον πρόεδρο μεταξύ των εσωτερικών της μελών. Η επιτροπή έχει απαρτία αν είναι παρόντα περισσότερα από τα μισά μέλη, εκ των οποίων ένα τουλάχιστον μέλος της που δεν ανήκει στο ίδρυμα, και αποφασίζει με πλειοψηφία του συνόλου των μελών της. Τα μέλη μπορούν να συμμετέχουν στη διαδικασία και μέσω τηλεδιάσκεψης. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και ΥΠΟΠΑΙΘ, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι τόποι της συνεδρίασης, ο τρόπος τήρησης των πρακτικών και κάθε θέμα σχετικό με την τηλεδιάσκεψη.

Τα μέλη της επιτροπής επιλογής ή εξέλιξης διαβουλεύονται, αξιολογούν όλους τους υποψήφιους, ψηφίζουν και επιλέγουν τον καταλληλότερο από τους υποψηφίους που διαθέτουν τα ουσιαστικά ακαδημαϊκά προσόντα για την κατάληψη της θέσης. Υποδεικνύουν, επίσης, με χωριστή ψηφοφορία τον δεύτερο καταλληλότερο υποψήφιο, εφόσον υπάρχει. Για την επιλογή συντάσσεται ειδικά αιτιολογημένο πρακτικό, στο οποίο αξιολογείται και η διδακτική ικανότητα των υποψηφίων. Ο τρόπος αξιολόγησης της διδακτικής ικανότητας των υποψηφίων καθορίζεται στον Εσωτερικό Κανονισμό κάθε ιδρύματος. Αν ο πρώτος επιλεγείς δεν αποδεχθεί το διορισμό του ή ανακληθεί η πράξη διορισμού του ή συντρέχει αντικειμενικό κώλυμα διορισμού του, διορίζεται ο δεύτερος.

42

.⁴³ E⁴⁴ Για να εκλεγεί ο υποψήφιος απαιτείται να έχει λάβει την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των εκλεκτόρων, που δεν μπορεί να είναι μικρότερη του τέσσερα. Οι

⁴²Βλ. αρθ. 16 ν. 1404/1983, όπως τροποποιήθηκε με το αρθ. 3 ν. 2196/2001

⁴³Βλ. Σκουρή Β., Κουτούπα- Ρεγκάκου Ε., Δίκαιο της παιδείας, 2009, σ 287 επ.

⁴⁴, βλ. Βουλγαράκης Γ., Ο νόμος πλαίσιο για τα τεχνολογικά ιδρύματα, 2001.

εκλέκτορες είναι υποχρεωμένοι να αιτιολογούν την ψήφο τους. Η απόφαση του σώματος των εκλεκτόρων περιλαμβάνει οπωσδήποτε: κατάσταση των υποψηφίων με τα προσόντα τους, κατάσταση υποψηφίων οι οποίοι συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις για τη θέση που πρόκειται να πληρωθεί. Την αιτιολογία της ψήφου κάθε εκλέκτορα, τον αριθμό των ψήφων κάθε υποψηφίου και το όνομα του υποψηφίου που τυχόν εκλέγεται. Η προκήρυξη πλήρωσης θέσης Ε.Π. Τ.Ε.Ι. επιτρέπεται να γίνεται σε συνδυασμό θέσεων είτε Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή είτε Αναπληρωτή Καθηγητή ή Επίκουρου Καθηγητή. Στις περιπτώσεις αυτές οι υποψήφιοι κρίνονται αρχικά από το αντίστοιχο σώμα εκλεκτόρων για τη θέση της ανώτερης από τις δύο βαθμίδες. Εάν κανείς από τους υποψηφίους δεν εκλεγεί στη θέση της ανώτερης βαθμίδας, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δέκα πέντε ημερών, συνέρχεται το οικείο εκλεκτορικό σώμα για την εκλογή στην θέση της κατώτερης βαθμίδας. Στις περιπτώσεις αυτές, στο εκλεκτορικό σώμα για την εκλογή στην κατώτερη βαθμίδα συμμετέχουν και όλοι οι εκλέκτορες που απετέλεσαν το εκλεκτορικό σώμα για την ανώτερη βαθμίδα.

Δεν μετέχουν στα εκλεκτορικά σώματα, ούτε υπολογίζονται στον συνολικό αριθμό των εκλεκτόρων όσοι απουσιάζουν σε αναρρωτική ή εκπαιδευτική άδεια ή τελούν σε αναστολή ή απαγόρευση άσκησης των καθηκόντων τους. Τα μέλη του Ε.Π. διορίζονται με πράξη του Προέδρου του Τ.Ε.Ι., που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η σχετική πράξη με τα πρακτικά εκλογής του εκλεκτορικού σώματος διαβιβάζονται στον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ενώ τα πρακτικά κοινοποιούνται στους υποψηφίους. Η πράξη του Προέδρου δεν μπορεί να δημοσιευθεί ούτε να εκτελεσθεί και είναι άκυρο οποιοδήποτε από αυτά συμβεί, αν προηγουμένως δεν ασκηθεί ο προβλεπόμενος έλεγχος νομιμότητας από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Ο έλεγχος αυτός ασκείται εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριών μηνών από τότε που περιήλθε η πράξη στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Μετά την άσκηση του ελέγχου αυτού, εφ' όσον κριθεί νόμιμη ή μετά την άπρακτη παρέλευση της άνω προθεσμίας, η πράξη δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και εκτελείται χωρίς άλλη διατύπωση. Αν διαπιστωθεί έλλειψη νομιμότητας η πράξη αναπέμπεται στο Τ.Ε.Ι. Η μη συμμετοχή στα εκλεκτορικά σώματα χωρίς σοβαρό αποτελεί βαρύ πειθαρχικό παράπτωμα.⁴⁵

8.2.1. Αξιολόγηση καθηγητών

Οι καθηγητές πρώτης βαθμίδας και οι αναπληρωτές καθηγητές, εφόσον δεν έχουν υποβάλλει αίτηση για εξέλιξη, αξιολογούνται κάθε πέντε έτη ως προς το ερευνητικό, εκπαιδευτικό, διδακτικό και επιστημονικό έργο τους, καθώς και ως προς την εν γένει προσφορά τους στο ίδρυμα, από επιτροπές αξιολόγησης με βάση αντικειμενικά κριτήρια, όπως, ιδίως, το συγγραφικό έργο, η συμμετοχή σε συνέδρια και ερευνητικά προγράμματα και η ποιότητα του εκπαιδευτικού έργου, τα

⁴⁵Βλ. αρθ. 3 παρ. 2 ν. 2196/2001

οποία καθορίζονται ειδικότερα στον Οργανισμό.⁴⁶ Για τη συμπλήρωση της πενταετίας δεν λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος που διανύθηκε σε θέση πρύτανη, αναπληρωτή πρύτανη ή κοσμήτορα, ύστερα από αίτηση των ενδιαφερομένων, καθώς και ο χρόνος αναστολής καθηκόντων.⁴⁷ Η αξιολόγηση των ως άνω καθηγητών των Τ.Ε.Ι. πραγματοποιείται από επιτροπές που αποτελούνται από τρεις ερευνητές ή καθηγητές πρώτης βαθμίδας άλλων Τ.Ε.Ι., αντίστοιχα, της ημεδαπής και της αλλοδαπής, με διεθνώς αναγνωρισμένο επιστημονικό έργο συναφές με το έργο των αξιολογούμενων. Η αξιολόγηση στηρίζεται ιδίως σε έκθεση δραστηριοτήτων για την παρελθούσα πενταετία και έκθεση προγραμματισμού για την επόμενη πενταετία, βάσει της οποίας γίνεται η επόμενη αξιολόγηση του καθηγητή. Για την αξιολόγηση συντάσσεται έκθεση, στην οποία λαμβάνεται υπόψη και η αξιολόγηση του διδακτικού έργου από τους φοιτητές.⁴⁸ Καθηγητές των οποίων η αξιολόγηση είναι εξαιρετικά αρνητική, μπορεί, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της οικείας κοσμητείας, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του κοσμήτορα, να αποκλείονται εφεξής: από τη συμμετοχή σε επιτροπές επιλογής ή εξέλιξης καθηγητών, από τη διδασκαλία σε μεταπτυχιακά προγράμματα και από την επίβλεψη και την εξέταση διδακτορικών διατριβών. Στις περιπτώσεις αυτές η διαδικασία αξιολόγησης επαναλαμβάνεται το αργότερο σε τρία έτη, εκτός αν ο καθηγητής ζητήσει να αξιολογηθεί νωρίτερα.⁴⁹

---

⁴⁶Χρυσόγονος Κ., Το Σύνταγμα και ο νόμος 4009/11, 2011, σ. 75 επ.

⁴⁷Βλ. αρθ. 21, παρ. 1 ν. 4009/11

⁴⁸Βλ. αρθ. 21, παρ. 2 ν. 4009/11

⁴⁹Βλ. αρθ. 21., παρ. 4 ν. 4009/11

8.3. Ειδικό Διδακτικό προσωπικό

Τα μέλη του Ειδικού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) των Τ.Ε.Ι. διορίζονται με θητεία τριών ετών και προσφέρουν ειδικό εκπαιδευτικό έργο, που συνίσταται στη διδασκαλία ξένων γλωσσών και φυσικής αγωγής στους σπουδαστές των Τ.Ε.Ι. Οι οργανικές θέσεις των μελών Ε.ΔΙ.Π. ανήκουν στο Κέντρο Ξένων Γλωσσών και Φυσικής Αγωγής (Κ.Ξ.Γ.Φ.Α.) του Τ.Ε.Ι αποτελεί εκπαιδευτική μονάδα του κάθε ιδρύματος επιπέδου αντίστοιχου με Τμήμα Τ.Ε.Ι. και υπάγεται στο Συμβούλιο του Τ.Ε.Ι.⁵⁰ Με απόφαση του Συμβουλίου του Κ.Ξ.Γ.Φ.Α. και ύστερα από συνεργασία με τα Τμήματα και το Συμβούλιο του Τ.Ε.Ι., τα μέλη Ε.ΔΙ.Π. καλύπτουν τις εκπαιδευτικές ανάγκες των Τμημάτων και του Τ.Ε.Ι. ανάλογα με τις ειδικότητές τους. Όργανα του Κ.Ξ.Γ.Φ.Α. είναι η Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.), το Συμβούλιο και ο Διευθυντής⁵¹

8.3.1.Συνεργάτες, Εκπαιδευτικοί Ειδικών Μαθημάτων, Επισκέπτες Καθηγητές

Για την κάλυψη διδακτικών, ερευνητικών ή άλλων επιστημονικών αναγκών των Τ.Ε.Ι. μπορεί να προσλαμβάνεται εκπαιδευτικό προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου. Η σύμβαση μπορεί να διαρκεί μέχρι ένα ακαδημαϊκό έτος και μπορεί να ανανεώνεται μέχρι δύο ακόμη ακαδημαϊκά έτη. Το εκπαιδευτικό αυτό προσωπικό προσλαμβάνεται σε θέσεις Επιστημονικού Συνεργάτη και Εργαστηριακού Συνεργάτη καθώς και την κατηγορία Εκπαιδευτικού Ειδικών Μαθημάτων (Ε.Ε.Μ.), για τις οποίες ως ελάχιστα προσόντα ορίζονται τα ίδια με αυτά των βαθμίδων Επίκουρου Καθηγητή και Καθηγητή Εφαρμογών καθώς και των μελών Ε.ΔΙ.Π. αντίστοιχα.⁵² Στο εκπαιδευτικό αυτό προσωπικό ανατίθεται η εκτέλεση όμοιου διδακτικού, ερευνητικού ή άλλου επιστημονικού και οργανωτικού έργου που έχει προβλεφθεί για το μόνιμο Ε.Π. της αντίστοιχης με τα προσόντα του βαθμίδας ή τα μέλη Ε.ΔΙ.Π. Η απασχόληση του εκπαιδευτικού αυτού προσωπικού μπορεί να είναι πλήρης ή μερική. Η μηνιαία αποζημίωσή του είναι ίση με τις κάθε είδους αποδοχές του μόνιμου προσωπικού της αντίστοιχης βαθμίδας Ε.Π. ή των μελών Ε.ΔΙ.Π., κατά περίπτωση, εφόσον η απασχόληση είναι πλήρης, ή το ανάλογο ποσοστό των αποδοχών αυτών, εφόσον η απασχόληση είναι μερική. Για την προκήρυξη και την πρόσληψη ή την ανανέωση της σύμβασης αποφασίζει το Συμβούλιο του Τ.Ε.Ι. μετά από σχετική εισήγηση του Συμβουλίου του οικείου Τμήματος ή του Κ.Ξ.Γ.Φ.Α. κατά περίπτωση. Η προκήρυξη, στην οποία ορίζονται μεταξύ άλλων το γνωστικό αντικείμενο ή η ειδικότητα, κατά περίπτωση, της προς πλήρωση θέσης και η εβδομαδιαία απασχόληση,

⁵⁰Βλ. Π. Πούλης, Εκπαιδευτικό δίκαιο και θεσμοί, 2007, σ. 464

⁵¹Βλ. αρθ. 18 1404/83, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 4 ν. 2196/2001

⁵²Βλ. αρθ. 19 ν. 1404/83 όπως αντικαταστάθηκε από το αρθ. 4 ν. 2916/2001

δημοσιεύεται το πρώτο δεκαήμερο του Μαΐου για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος και η σύμβαση μεταξύ του Τ.Ε.Ι. και του προσλαμβανόμενου υπογράφεται πριν από την έναρξη του διδακτικού έτους. Με απόφαση του Συμβουλίου Τ.Ε.Ι. και μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του Συμβουλίου του Τμήματος, οι Επιστημονικοί Συνεργάτες Τ.Ε.Ι. μπορούν να αναλάβουν και τη διεξαγωγή εξειδικευμένων εργαστηρίων, καλύπτοντας για το λόγο αυτό το μικρότερο μέρος της εβδομαδιαίας απασχόλησής τους.⁵³

Με απόφαση του Συμβουλίου Τ.Ε.Ι. και μετά από αιτιολογημένη πρόταση του Συμβουλίου του Τμήματος, οι Εργαστηριακοί Συνεργάτες Τ.Ε.Ι. μπορούν να αναλάβουν και τη διδασκαλία θεωρητικών μαθημάτων, καλύπτοντας για το λόγο αυτό το μικρότερο μέρος της εβδομαδιαίας απασχόλησής τους. Με απόφαση του Συμβουλίου του Τ.Ε.Ι. ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση του Συμβουλίου του Τμήματος, μπορεί να καλούνται συγκεκριμένα πρόσωπα που είναι κάτοχοι τίτλου Πανεπιστημίου ή Τ.Ε.Ι. και κατέχουν διευθυντική θέση σε σημαντική παραγωγική μονάδα ή σε οργανισμό του ευρύτερου δημόσιου τομέα και να προσλαμβάνονται ως Ειδικοί Συνεργάτες Τ.Ε.Ι., με σύμβαση εργασίας ετήσιας διάρκειας, που μπορεί να ανανεώνεται, και με ωριαία αντιμίσθια. Οι Ειδικοί Συνεργάτες πρέπει να διαθέτουν εξειδικευμένη εμπειρία και προωθημένη γνώση εφαρμογών, σε εξαστη τουλάχιστον, μετά την λήψη του πτυχίου επαγγελματική σταδιοδρομία σε χώρους παραγωγής. Στους Ειδικούς Συνεργάτες Τ.Ε.Ι. ανατίθεται κατά κύριο λόγο η διδασκαλία ενός ή δύο μαθημάτων εξειδίκευσης, με συνολική απασχόληση μέχρι πέντε ώρες εβδομαδιαίως.

Η πρόσκληση μπορεί να ανανεωθεί με την ίδια διαδικασία για άλλα δύο ακαδημαϊκά έτη. Προκειμένου για Καθηγητές ή Αναπληρωτές καθηγητές Πανεπιστημίου ή Τ.Ε.Ι. απαιτείται προηγούμενη έγκριση εκπαιδευτικής άδειας από το Πανεπιστήμιο ή το Τ.Ε.Ι. που ανήκουν. Οι προσλαμβανόμενοι εντάσσονται και προσφέρουν υπηρεσίες στο Τμήμα, το οποίο τους αναθέτει τις περισσότερες ώρες διδασκαλίας. Αν υπάρχουν ίσες ώρες διδασκαλίας σε δύο ή παραπάνω Τμήματα, για την ένταξη αποφασίζει ο Διευθυντής της Σχολής ή, αν τα Τμήματα ανήκουν σε διαφορετικές σχολές, ο Πρόεδρος του Τ.Ε.Ι. Η ενδεχόμενη απασχόληση του προσωπικού του παρόντος άρθρου για ένα ή περισσότερα εξάμηνα στο ίδιο ή άλλο Τ.Ε.Ι., σε καμία περίπτωση δεν δημιουργεί δικαίωμα μετατροπής της σύμβασης σε αορίστου χρόνου ή άλλα δικαιώματα, μη προβλεπόμενα από το νόμο αυτό, έναντι του Τ.Ε.Ι. ή του Δημοσίου.⁵⁴

8.4. Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό (Ε.Τ.Ε.Π.)

Τα μέλη της κατηγορίας του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.),

⁵³Βλ. αρθ. 4 παρ. 6 ν. 2916/2001

⁵⁴Βλ. αρθ. 4 παρ. 7 ν. 2196/2001

παρέχουν έργο υποδομής στην γενικότερη λειτουργία των ΑΕΙ προσφέροντας εξειδικευμένες τεχνικές εργαστηριακές υπηρεσίες για την αρτιότερη εκτέλεση του εκπαιδευτικού, ερευνητικού και εφαρμοσμένου έργου τους. Οι θέσεις του προσωπικού αυτού ανήκουν στο Ίδρυμα και κατανέμονται από τον πρύτανη στις σχολές, ύστερα από εισήγηση του ή των κοσμητόρων. Τα τυπικά προσόντα για το διορισμό σε θέσεις Ε.Τ.Ε.Π. , ανάλογα με τη θέση που προκηρύσσεται, είναι πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης κλάδου ΠΕ ή ΤΕ σχετικό με την προς προκήρυξη θέση. Τα ειδικότερα προσόντα καθορίζονται με την προκήρυξη της θέσης (Άρθρο 29, ν. 4009/2011).

8.5. Διοικητικό προσωπικό

Τα μέλη του διοικητικού προσωπικού ασκούν τη διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη όλων των υπηρεσιών του ιδρύματος, όπως αυτές καθορίζονται στον Οργανισμό του ιδρύματος. Το διοικητικό προσωπικό επιλέγεται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2190/1994 (Α' 28) και υπάγεται στον Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων. Ν.Π.Δ.Δ.⁵⁵.

---

⁵⁵Βλ. αρθ. 1 ν. 3528/2007

8.5.1.Γραμματέας

Προϊστάμενος του διοικητικού προσωπικού είναι ο γραμματέας του ιδρύματος, ο οποίος είναι πρόσωπο εγνωσμένου κύρους, πτυχιούχος Α.Ε.Ι., με πολύ καλή γνώση τουλάχιστον μίας ξένης γλώσσας και αυξημένη διοικητική εμπειρία. Επιπλέον ακαδημαϊκά προσόντα και άριστη γνώση ξένων γλωσσών συνεκτιμώνται. Ο γραμματέας επιλέγεται από το Συμβούλιο του ιδρύματος, ύστερα από εισήγηση του πρύτανη, για τετραετή θητεία, η οποία μπορεί να ανανεωθεί για μία ακόμα τετραετία. Θέματα σχετικά με τα ειδικότερα προσόντα, τον τρόπο και τη διαδικασία επιλογής του γραμματέα του ιδρύματος, καθώς και τις αρμοδιότητές του, καθορίζονται με τον Οργανισμό του ιδρύματος.⁵⁶ Σε κάθε Τ.Ε.Ι. συνιστάται μία οργανική θέση Γραμματέα του Ιδρύματος για την καλύτερη εξυπηρέτηση του έργου των οργάνων και τον αποτελεσματικότερο συντονισμό και διεύθυνση του έργου των οικονομικών και διοικητικών υπηρεσιών του Τ.Ε.Ι. Ο Γραμματέας του Ιδρύματος είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης και διορίζεται, μετά από προκήρυξη τη Συνέλευση του οικείου Τ.Ε.Ι., με πράξη του Προέδρου του οικείου Τ.Ε.Ι.. Η διαδικασία εκλογής και διορισμού ελέγχεται ως προς τη νομιμότητά της, από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Οι αποδοχές του Γραμματέα του Ιδρύματος καθορίζονται στο ύψος των πάσης φύσεως αποδοχών που προβλέπονται κάθε φορά για Γενικό Διευθυντή Υπουργείου. Ο Γραμματέας του Ιδρύματος αποχωρεί αυτοδικαίως μετά τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας του. Επιτρέπεται η πρόωγη λήξη της θητείας του με αιτιολογημένη απόφαση της της Συνέλευσης του οικείου Τ.Ε.Ι. για σπουδαίο λόγο σχετικό με την άσκηση των καθηκόντων του, αζημίως για το Ίδρυμα και το Δημόσιο. Τον Γραμματέα του Ιδρύματος επικουρεί στο έργο του γραμματεία, η σύνθεση και ο τρόπος στελέχωσης της οποίας καθορίζεται στον Εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας του Ιδρύματος. Οι αρμοδιότητες του Γραμματέα του Ιδρύματος περιλαμβάνουν ιδίως: Τη διοικητική εποπτεία και το συντονισμό των διοικητικών, οικονομικών και τεχνικών υπηρεσιών του οικείου Τ.Ε.Ι. και την ευθύνη για την εύρυθμη λειτουργία τους, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Εσωτερικό Κανονισμό του Ιδρύματος και την κείμενη νομοθεσία. Τη Συνέλευση και το Συμβούλιο για τα Ιδρύματα του τεχνολογικού τομέα. Τη μέριμνα για την εκτέλεση των αποφάσεων των συλλογικών οργάνων του Τ.Ε.Ι. και την τήρηση του Εσωτερικού Κανονισμού του. Τις αρμοδιότητες που του εκχωρούν άλλα όργανα διοίκησης του Τ.Ε.Ι., σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τον Εσωτερικό Κανονισμό του Ιδρύματος. Ο Γραμματέας του Ιδρύματος λογοδοτεί στη Συνέλευση του οικείου Τ.Ε.Ι., εποπτεύεται και

---

⁵⁶Βλ. αρθ. 6 ν. 3549/2007

υπόκειται στον έλεγχο του του Προέδρου του Τ.Ε.Ι. αντίστοιχα, όπως ειδικότερα ορίζεται στον Εσωτερικό Κανονισμό του Ιδρύματος⁵⁷

9.Οργάνωση σπουδών

9.1.Διδακτικό έργο

Το διδακτικό έργο κατανέμεται σε εξαμηνιαία μαθήματα και περιλαμβάνει: Θεωρητική διδασκαλία μαθημάτων. Πρακτικές, φροντιστηριακές ή εργαστηριακές ασκήσεις ή ασκήσεις σε χώρους εργασίας, που αποσκοπούν στην εμπέδωση και εφαρμογή της θεωρίας και την απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων. Σεμινάρια, επισκέψεις σε παραγωγικές εγκαταστάσεις και άλλες ανάλογες δραστηριότητες. Πτυχιακές εργασίες και Άσκηση στο επάγγελμα Τα μέλη του Ε.Π. ή ειδικό γραφείο του τμήματος παρέχουν συμβουλές στους σπουδαστές για την κατάρτιση του προγράμματος σπουδών τους σε σχέση με τον κανονισμό σπουδών και τις ιδιαίτερες κλίσεις τους. Ακόμη το τμήμα για την πρακτική άσκηση των σπουδαστών στο επάγγελμα προγραμματίζει την τοποθέτησή τους σε θέσεις του δημόσιου τομέα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12 του Ν. 1351/1983 και σε θέσεις του ιδιωτικού τομέα, που δημιουργούνται με πρωτοβουλία είτε ιδιωτικών φορέων είτε της πολιτείας. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Προεδρίας της Κυβέρνησης και Εργασίας, καθορίζονται οι όροι απασχόλησης των ασκουμένων σπουδαστών και τα λοιπά δικαιώματα και υποχρεώσεις των ίδιων και των εργοδοτών και οι συνέπειες της μη τήρησης των υποχρεώσεων, ως και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την άσκηση στο επάγγελμα.⁵⁸

9.2. Περιεχόμενο σπουδών και επαγγελματικά δικαιώματα

Με την επιφύλαξη των οριζόμενων στις παραγράφους 3, 4 και 5, του άρθρου 7 του ν. 4009/2011, με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Παιδείας, Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού μπορούν να συγχωνεύονται, κατατέμνονται μετονομάζονται και καταργούνται ΑΕΙ και να μεταβάλλεται η έδρα τους, καθώς επίσης και να ιδρύονται, συγχωνεύονται, κατατέμνονται μετονομάζονται και καταργούνται Σχολές ή και Τμήματα και να μεταβάλλεται η έδρα τους, για τους ακόλουθους, κατά περίπτωση, λόγους:

α) Όταν είναι αναγκαίο για την εξυπηρέτηση συγκεκριμένων κοινωνικών αναγκών για την ανάπτυξη της ανώτατης εκπαίδευσης ή για την καλλιέργεια νέων επιστημονικών και τεχνικών πεδίων ή πεδίων διεπιστημονικού χαρακτήρα που κρίνονται απαραίτητα για την

⁵⁷Βλ. αρθ 6 παρ. 7 ν. 3549/2007

⁵⁸Βλ. αρθ. 24 ν. 1404/83

οικονομικοκοινωνική ανάπτυξη της χώρας και δεν καλύπτονται με επάρκεια από τα ΑΕΙ ή τις Σχολές ή τα Τμήματα που λειτουργούν.

β) Όταν επιβάλλεται από το δυσανάλογα μεγάλο ή αντίστοιχα μικρό ετήσιο αριθμό φοιτητών ή αποφοίτων ανά καθηγητή σε ένα ΑΕΙ ή μια Σχολή ή ένα Τμήμα.

γ) Όταν η λειτουργία μεμονωμένων ΑΕΙ ή Σχολών ή Τμήματος δεν δικαιολογείται επιστημονικά και, αντιθέτως, δυσχεραίνει την έρευνα και τη διδασκαλία στα αντίστοιχα γνωστικά πεδία.

δ) Όταν είναι σύμφωνες με τις ανάγκες και τις δυνατότητες της εθνικής οικονομίας.

Ο Υπουργός Παιδείας, πριν την υποβολή της ανωτέρω πρότασης υποβάλλει ερώτημα, συνοδευόμενο από ειδική τεκμηρίωση, για έκδοση γνώμης από την Αρχή Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΔΠ), καθώς και από το Συμβούλιο των οικείων ιδρυμάτων, μετά από διατύπωση γνώμης της Σύγκλητου αυτών. Στα ιδρύματα που δεν έχει ακόμα συγκροτηθεί Συμβούλιο, η ανωτέρω αρμοδιότητα ασκείται από τη Σύγκλητο.

Με τα προεδρικά διατάγματα που προβλέπονται στην παράγραφο 6, ρυθμίζονται τα θέματα που προκύπτουν από την συγχώνευση, κατάτμηση, μετονομασία, μεταβολή έδρας ή κατάργηση ΑΕΙ ή Σχολής ή Τμήματος, όπως ιδίως η κατανομή και ένταξη φοιτητών και προσωπικού και ο χρόνος έναρξης της λειτουργίας των νέων Ιδρυμάτων ή Σχολών ή Τμημάτων, τα θέματα ισοτιμίας των παλαιών και νέων πτυχίων, καθώς και τα θέματα που σχετίζονται με την υπεισέλευση σε ενοχικά και εμπράγματα δικαιώματα και υποχρεώσεις και η συνέχιση των εκκρεμών δικών.

Το περιεχόμενο σπουδών κάθε τμήματος και η διάρκεια σπουδών καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από γνώμη του οικείου τμήματος ή του αρμόδιου προς τούτο οργάνου του οικείου ΤΕΙ όταν πρόκειται για ίδρυση νέου ή μετεξέλιξη υπάρχοντος τμήματος και εισήγηση του "τομέα ΤΕΙ και Ε.Σ.Υ.Π" που παρέχεται εντός προθεσμίας δύο μηνών από τη διατύπωση του σχετικού ερωτήματος. Αλλως, η διαδικασία συνεχίζεται χωρίς την προηγούμενη γνώμη του Ε.Σ.Υ.Π. Το περιεχόμενο των σπουδών περιλαμβάνει τα στοιχεία που ανταποκρίνονται τις απαιτήσεις του αντίστοιχου προς το Τμήμα επαγγέλματος όπως και της πιθανής εξέλιξης αυτού. Η διάρκεια σπουδών συντίθεται αθροιστικά από τη διάρκεια των εξαμηνιαίων προγραμμάτων διδασκαλίας και του χρόνου της εποπτευόμενης, καθοδηγούμενης και αξιολογούμενης άσκησης στο επάγγελμα. Οι σπουδές σε κάθε τμήμα καταλήγουν στην απόκτηση πτυχίου, που δίνει τη δυνατότητα άσκησης ενός επαγγέλματος.⁵⁹ Σε κάθε τμήμα είναι δυνατό να καθοριστούν επιμέρους κατευθύνσεις, που χαρακτηρίζονται από τα κατεπιλογή υποχρεωτικά μαθήματα. Οι σπουδές σε μια κατεύθυνση

---

⁵⁹Βλ. αρθ. 25 ν. 1404/83

καταλήγουν στο βασικό πτυχίο του τμήματος. Στους πτυχιούχους των ΤΕΙ αναγνωρίζονται επαγγελματικά δικαιώματα, που καθορίζονται με προεδρικά διατάγματα, τα οποία εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, μετά από γνώμη του Σ.Τ.Ε., το αργότερο έξι μήνες πριν από την αποφοίτηση των πρώτων σπουδαστών Τ.Ε.Ι. για τις υπάρχουσες ειδικότητες και προκειμένου για νέες ειδικότητες, ταυτόχρονα με τη δημιουργία τους ή με την ίδρυση αντίστοιχων τμημάτων. Με ίδια προεδρικά διατάγματα καθορίζονται οι προϋποθέσεις και κάθε λεπτομέρεια για τη χορήγηση άδειας άσκησης επαγγέλματος όπου αυτή απαιτείται.⁶⁰

9.3. Πρόγραμμα σπουδών

Τα μαθήματα που διδάσκονται σε κάθε τμήμα των ΤΕΙ διακρίνονται σε γενικά υποχρεωτικά, κατεπιλογή υποχρεωτικά και προαιρετικά. Εάν στο τμήμα έχει οριστεί κατεύθυνση, αυτή χαρακτηρίζεται από την αντίστοιχη ομάδα κατεπιλογή υποχρεωτικών μαθημάτων. Η πτυχιακή εργασία που εκπονούν οι φοιτητές βαθμολογείται με διαφορετική βαρύτητα. Τα θέματα των πτυχιακών εργασιών πρέπει να έχουν άμεση σχέση με τα πραγματικά προβλήματα της παραγωγής και των υπηρεσιών καθώς και μέρος του αντικειμένου των σπουδών του φοιτητή. Για το πρόγραμμα σπουδών κάθε τμήματος αποφασίζει η Γενική Συνέλευση του Τμήματος με βάση το αντίστοιχο περιεχόμενο σπουδών, μετά από εισήγηση της επιτροπής προγράμματος, που συγκροτείται με απόφαση του προϊσταμένου του τμήματος και αποτελείται: Από τους υπεύθυνους των ομάδων μαθημάτων του οικείου τμήματος, από τους υπεύθυνους τομέων άλλων τμημάτων, που μέλη τους διδάσκουν στο τμήμα. Στην περίπτωση που στο τμήμα δεν μπορούν να συσταθούν τομείς η επιτροπή προγράμματος σπουδών συγκροτείται με απόφαση του προϊσταμένου του τμήματος και από μέλη της Γ.Σ. του οικείου τμήματος ή μελών άλλων Γ.Σ. Η εισήγηση της επιτροπής προγράμματος περιλαμβάνει και καταγραφή του Ε.Π. ΤΕΙ και της εν γένει υλικοτεχνικής υποδομής του τμήματος, καθώς επίσης και τυχόν πρόσθετες απαιτήσεις για την υλοποίηση του προτεινόμενου προγράμματος σπουδών. Η εισήγηση αναφέρεται επίσης σε τυχόν υπάρχουσα έκθεση αξιολόγησης του τμήματος από το ΕΣΥΠ, καθώς και στις διδακτικές πιστωτικές μονάδες που αναγνωρίζονται στο τμήμα από το ΕΣΥΠ. Επίσης περιλαμβάνει αναφορά σε στατιστικά στοιχεία σχετικά με την επαγγελματική απορρόφηση των αποφοίτων του τμήματος, καθώς και ειδικότερη αναφορά στο ποιοτικό επίπεδο αυτής της επαγγελματικής απασχόλησης. Επι πλέον, η εισήγηση της επιτροπής προγράμματος, θέτει τους εκπαιδευτικούς στόχους που πρέπει να επιτευχθούν από το τμήμα εντός των επόμενων τριών σπουδαστικών ετών. Μετά την απόφαση της Γ.Σ. το πρόγραμμα σπουδών με την εισήγηση της επιτροπής προγράμματος κοινοποιείται στο συμβούλιο της σχολής και υποβάλλεται στον Τομέα ΤΕΙ του τμήματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

⁶⁰Βλ. Πούλης Π., Εκπαιδευτικό δίκαιο και θεσμοί, 2007, σ. 469

του ΕΣΥΠ. Ο τομέας ΤΕΙ του ΕΣΥΠ ελέγχει το πρόγραμμα ως προς τον χαρακτήρα των σπουδών, αξιολογεί αν ανταποκρίνεται στο επίπεδο σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και στα χαρακτηριστικά της τεχνολογικής εκπαίδευσης, εξετάζει την δυνατότητα υλοποίησής του και κρίνει εάν εξασφαλίζεται η απόκτηση από τους σπουδαστές των επαγγελματικών δεξιοτήτων που προβλέπονται στο περιεχόμενο σπουδών. Το πρόγραμμα σπουδών μετά τον έλεγχο, την αξιολόγηση και την κρίση του από το ΕΣΥΠ δημοσιεύεται στον οδηγό σπουδών του ΤΕΙ. Το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει τους τίτλους των υποχρεωτικών, των κατ' επιλογή υποχρεωτικών μαθημάτων, το περίγραμμά τους, ένα ενδεικτικό αριθμό εβδομαδιαίων ωρών διδασκαλίας ανά μάθημα στον οποίο περιλαμβάνεται κάθε μορφής διδακτικό έργο, όπως ορίζεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 24 του ν. 1404/1983, καθώς και τη χρονική αλληλουχία ή αλληλεξάρτηση των μαθημάτων. Σε κάθε εξάμηνο σπουδών επιτρέπονται μέχρι δύο (2) προαιρετικά μαθήματα. Με απόφαση της Γ.Σ. του τμήματος καθορίζεται ο τομέας του τμήματος που έχει αρμοδιότητα για τη διδασκαλία κάθε μαθήματος. Εάν στο πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνονται και μαθήματα που ανήκουν στο γνωστικό πεδίο του τομέα άλλων τμημάτων της ίδιας σχολής ή άλλων σχολών, η ανάθεση του αντίστοιχου διδακτικού έργου σε μέλη του Ε.Π. του τομέα αυτού γίνεται με απόφαση του συμβουλίου της σχολής ή του ΤΕΙ ανάλογα με την περίπτωση. Εάν είναι περιορισμένος ο αριθμός των σπουδαστών που παρακολουθούν τα μαθήματα μιας κατεύθυνσης ή ένα κατεπιλογή υποχρεωτικό ή προαιρετικό μάθημα, είναι δυνατό, με απόφαση του συμβουλίου του ΤΕΙ μετά από πρόταση της Γ.Σ. του τμήματος, να ανασταλεί η διοργάνωση των μαθημάτων αυτών⁶¹.

9.4.Σύμβουλοι Σπουδών

Σε κάθε Τμήμα προβλέπεται από τον Εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας του οικείου ΤΕΙ, η σύσταση και λειτουργία υπηρεσίας υποστήριξης φοιτητών και σπουδαστών με σκοπό την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών προς αυτούς για την ομαλή μετάβαση από τη δευτεροβάθμια στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, την υποστήριξη φοιτητών και σπουδαστών με αναπηρία ή φοιτητών και σπουδαστών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες και την επιτυχή περάτωση των σπουδών τους. Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης κάθε Τμήματος ανατίθενται, εκ περιτροπής, καθήκοντα Συμβούλων σπουδών σε μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. για ένα ακαδημαϊκό έτος. Έργο των Συμβούλων σπουδών είναι η καθοδήγηση και η παροχή κατευθύνσεων και συμβουλών στους φοιτητές και σπουδαστές για την πρόοδο και την επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών τους. Τα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. υποχρεούνται να συνδράμουν τους Συμβούλους σπουδών στο έργο τους. Κατά τη διάρκεια της θητείας τους οι Σύμβουλοι σπουδών διευκολύνονται στην άσκηση των καθηκόντων τους με

---

⁶¹Βλ. Πούλης Π., Εκπαιδευτικό Δίκαιο και θεσμοί, 2007, σ. 470

απαλλαγή ή περιορισμό από διοικητικά καθήκοντα⁶²

9.5.Ειδικά προγράμματα

Στα πλαίσια της αποστολής τους τα ΤΕΙ μπορούν να αναλαμβάνουν τη διοργάνωση και λειτουργία ειδικών προγραμμάτων επιμόρφωσης, μετεκπαίδευσης και εξειδίκευσης σπουδών. Τα προγράμματα επιμόρφωσης και μετεκπαίδευσης απευθύνονται σε απόφοιτους δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και έχουν σκοπό την επιμόρφωση και την ενημέρωση πάνω σε θέματα που προκύπτουν από την εξέλιξη της επιστήμης, της τεχνολογίας και της κοινωνίας.⁶³ Τα προγράμματα αυτά έχουν διάρκεια έως είκοσι εβδομάδες. Η οργάνωση των προγραμμάτων επιμόρφωσης και μετεκπαίδευσης, το περιεχόμενο σπουδών και η διάρκειά τους, οι προϋποθέσεις φοίτησης σε αυτά, ο τρόπος αξιολόγησης της επίδοσης των σπουδαστών, ο τύπος των πιστοποιητικών που χορηγούνται στους απόφοιτους των προγραμμάτων αυτών καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια ρυθμίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που εκδίδονται μετά από γνώμη, ή πρόταση του αντίστοιχου ΤΕΙ και του ΣΤΕ. Τα προγράμματα εξειδίκευσης έχουν σκοπό να παρέχουν σε κατόχους πτυχίου των ΤΕΙ ή ισότιμου πτυχίου εξειδίκευση σε τομείς της ειδικότητάς τους. Τα προγράμματα εξειδίκευσης έχουν διάρκεια έως δέκαμήνες και περιλαμβάνουν παράλληλη πρακτική άσκηση σε κατάλληλα επιλεγμένους εργασιακούς χώρους ή άλλες εγκαταστάσεις. Ως προϋπόθεση για τη φοίτηση στα προγράμματα αυτά μπορεί να οριστεί και η προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία αντίστοιχης εξειδίκευσης επαρκούς χρονικής διάρκειας. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Έρευνας και Τεχνολογίας μετά από γνώμη των οικείων ΤΕΙ, εγκρίνονται προγράμματα εφαρμοσμένης έρευνας σε ΤΕΙ χωριστά ή από κοινού με άλλα ΤΕΙ και κατανέμονται σχετικές πιστώσεις.⁶⁴

9.6.Σπουδαστικοί Σύλλογοι

Σε κάθε σχολή των ΤΕΙ λειτουργεί ένας σπουδαστικός σύλλογος ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου. Ένας σπουδαστικός σύλλογος λειτουργεί και στις περιπτώσεις που τα παραρτήματα περιλαμβάνουν περισσότερα από ένα ανεξάρτητα τμήματα. Οι εκπρόσωποι των σπουδαστών στα συλλογικά όργανα και τα ειδικά σώματα εκλεκτόρων, που προβλέπονται από το νόμο, εκλέγονται αναλογικά από τα μέλη των συλλόγων που ανήκουν κατά τις ετήσιες εκλογές τους. Προκειμένου για εκπροσώπηση σε επίπεδο Τομέα ή τμήματος, η εκλογή των εκπροσώπων γίνεται μεταξύ των

---

⁶²Βλ. αρθ. 17 ν. 3549/2007

⁶³Βλ. αρθ. 28 ν. 1404/83

⁶⁴Βλ. αρθ. 28 παρ. 3 ν. 1404/83

σπουδαστών των τμημάτων ή των Τομέα.⁶⁵ Η διαδικασία εκλογής και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια ρυθμίζονται από τον εσωτερικό κανονισμό του ΤΕΙ ύστερα από γνώμη των σπουδαστικών συλλόγων και της Ε.Σ.Ε.Ε. Τα διοικητικά συμβούλια των σπουδαστικών συλλόγων των σχολών υποχρεούνται να καταθέσουν στην οικεία σχολή αντίγραφο και κάθε τροποποίηση του καταστατικού του συλλόγου τους και ακόμα να γνωρίζουν έγγραφα στους οικείους φορείς ονομαστικό κατάλογο των εκπροσώπων τους στα διάφορα συλλογικά όργανα κατά τις διατάξεις του νόμου αυτού. Οι σπουδαστές έχουν δικαίωμα να κάνουν χρήση όλων των εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων και μέσων με τα οποία είναι εξοπλισμένο το Τ.Ε.Ι, σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό και τις αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων του ΤΕΙ. Στους σπουδαστές των ΤΕΙ χορηγούνται δωρεάν τα διδακτικά βιβλία και οι διδακτικές σημειώσεις για τα μαθήματα που παρακολουθούν. Δεν χορηγούνται δωρεάν διδακτικά βιβλία σε σπουδαστές: που παρακολουθούν ένα πρόγραμμα σπουδών για λήψη δεύτερου πτυχίου και για μαθήματα που παρακολουθούν για δεύτερη φορά και για τα οποία τους έχουν ήδη χορηγηθεί δωρεάν βιβλία.⁶⁶

9.7.Σπουδαστική Μέριμνα

Σε κάθε ΤΕΙ ιδρύεται νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία "σπουδαστική λέσχη" που έχει σκοπό την υλοποίηση των σπουδαστικών παροχών και διευκολύνσεων του άρθρου αυτού και γενικότερα τη μέριμνα για τη διαβίωση, την πολιτιστική καλλιέργεια, την ψυχαγωγία και την άθληση των σπουδαστών. Για την εκπλήρωση της αποστολής της η σπουδαστική λέσχη: επιχορηγείται κάθε χρόνο από το κράτος, υ) αξιοποιεί περιουσιακά στοιχεία και εγκαταστάσεις που εκχωρούνται σε αυτή από το ΤΕΙ ή άλλες υπηρεσίες, αναλαμβάνει επιχειρηματικές δραστηριότητες, δέχεται δωρεές, κληρονομίες, κληροδοσίες και λοιπές κάθε φύσης εισφορές και συνεργάζεται με άλλες υπηρεσίες και ειδικότερα με το εθνικό ίδρυμα νεότητας. Το Δ.Σ της σπουδαστικής λέσχης απαρτίζεται από τον πρόεδρο του ΤΕΙ ή το νόμιμο αναπληρωτή του ως πρόεδρο και από ίσο αριθμό μελών Ε.Π και σπουδαστών.⁶⁷ Στα πλαίσια της αποστολής τους οι σπουδαστικές λέσχες μεριμνούν για τη σίτιση και στέγαση, τη χορήγηση υποτροφιών άτοκων δανείων και άλλων οικονομικών ενισχύσεων προς τους σπουδαστές με κριτήρια την οικονομική τους κατάσταση σε συνδυασμό με την επίδοσή τους στις σπουδές. Η παροχή στέγασης προς τους σπουδαστές είναι δυνατόν να πραγματοποιείται και με επιδότηση του μισθώματος στο πλαίσιο των πιστώσεων που διατίθενται για το σκοπό αυτόν. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων καθορίζονται οι λεπτομέρειες της διαδικασίας χορήγησης της επιδότησης αυτής. Στους σπουδαστές των ΤΕΙ παρέχονται: πλήρης ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, διευκολύνσεις για τις μετακινήσεις τους σε όλη τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους. Οι λεπτομέρειες και οι προϋποθέσεις σχετικά με τις παροχές

⁶⁵Βλ. αρθ. 30 ν. 1404/83

⁶⁶Βλ. αρθ. 15 ν. 3549/2007

⁶⁷Βλ. Πούλης Π., Εκπαιδευτικό δίκαιο και θεσμοί, 2007, σ. 475

αυτές ρυθμίζονται με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται μετά από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και των Υπουργών Υγείας και Πρόνοιας ή Συγκοινωνιών κατά περίπτωση.⁶⁸

10. Συμπερασματικές Παρατηρήσεις

Από την προηγούμενη παράθεση του νομικού πλαισίου λειτουργίας των ΤΕΙ, προκύπτει η πλήρης εικόνα του θεσμικού καθεστώτος του τεχνολογικού τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Μιλώντας συνολικά για την τριτοβάθμια εκπαίδευση στη χώρα, μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι αποτελεί ένα κεντρικό μηχανισμό για την κοινωνική συγκρότηση, τις παραγωγικές διαδικασίες και τις προοπτικές κοινωνικής ανέλιξης των πολιτών. Αυτή η ιδιαιτερότητα της πρόσληψης της Ανώτατης εκπαίδευσης από την ελληνική κοινωνία την τοποθετεί στο επίκεντρο του κοινωνικού ενδιαφέροντος και καθιστά κάθε σχετικό ζήτημα, ιδίως νομοθετικών μεταρρυθμίσεων μείζον θέμα με πολλαπλές και έντονες αντιδράσεις ή επικροτήσεις. Συνέπεια αυτών είναι η ανώτατη εκπαίδευση να διατηρεί τον χαρακτήρα του δημόσιου αγαθού και να αντιμετωπίζεται ως μία κοινωνική παροχή, δωρεάν προς όλους τους πολίτες, ως ένα εργαλείο οργάνωσης και αναδιοργάνωσης των κοινωνικών σχέσεων και άμβλυνσης των κοινωνικών διαφορών και αντιθέσεων.⁶⁹ Για το λόγο αυτό η ανώτατη εκπαίδευση και τα βασικά χαρακτηριστικά λειτουργίας της κατοχυρώνονται Συνταγματικά με μία λεπτομερή συνταγματική διάταξη, η οποία έχει δημιουργήσει ένα πλήθος συγκρούσεων με το ενωσιακό δίκαιο⁷⁰ και έχει απασχολήσει τόσο την επιστημονική όσο και την πολιτική ζωή του τόπου. Το άρθρο 16 έχει όμως πλέον ερμηνευθεί και εξειδικευθεί με τέτοιο τρόπο, ώστε να εναρμονίζεται με τις ευρωπαϊκές υποχρεώσεις της χώρας. Οι προοδευτικές μεταρρυθμίσεις στη νομοθεσία δείχνουν ότι η επέμβαση του νομοθέτη έχει λειτουργήσει καθοριστικά στην διαμόρφωση του καθεστώτος αυτού και στη σταδιακή ανάδειξη του ρόλου του τεχνολογικού τομέα ως αναπόσπαστο κομμάτι της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Τα κύρια νομοθετήματα, όπως αναλυτικά παρατέθηκαν ανωτέρω, αποτυπώνουν τον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας των ΤΕΙ, της ενίσχυσης των ακαδημαϊκών παροχών και προοπτικών των αποφοίτων. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και η συνεχής ενίσχυση του Τεχνολογικού Τομέα, ώστε να ενταχθεί πλήρως και αδιαφοροποίητα στην ανώτατη εκπαίδευση και να παύσει να βρίσκεται στο περιθώριο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Συμπερασματικά μπορούμε να καταλήξουμε, ότι η ανώτατη εκπαίδευση και ειδικότερα ο Τεχνολογικός Τομέας αυτής διέπονται από ένα φιλελεύθερο νομοθετικό καθεστώς που επιτρέπει την αυτοδιοίκηση των ιδρυμάτων από εσωτερικά όργανα τα οποία εκλέγονται με εσωτερικές διαδικασίες, επιτρέπει την στοιχειοθέτηση εσωτερικού κανονισμού

⁶⁸Βλ. αρθ. 22 παρ. 1 ν. 3549/2007

⁶⁹Αναλυτικά για τις κοινωνικές και ιστορικές συνθήκες που οδήγησαν στην περιβολή της απαγόρευσης ιδιωτικών πανεπιστημίων με συνταγματική ισχύ, βλ. Αλιβιζάτος Ν., Πέρα από το 16, τα πριν και τα μετά, 2007, σ. 23 επ.

⁷⁰Βλ. Μ. Ιωαννίδης, Η συνταγματική απαγόρευση ιδιωτικών πανεπιστημίων υπό το πρίσμα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μια προσπάθεια συνολικής θεώρησης, ΤοΣ, 4/2009, σ.823

για τη θεσμοθέτηση ειδικότερων ζητημάτων λειτουργίας και γενικά περιορίζει την παρέμβαση του κρατικού μηχανισμού καθιερώνοντας και το ακαδημαϊκό άσυλο, ιστορικό απότοκο της ταραγμένης δικτατορικής περιόδου ως μία προσπάθεια διασφάλισης της ελευθερίας της σκέψης και της αντικειμενικότητας της επιστήμης. Παράλληλα αναγνωρίζει τη σημασία της συμμετοχής των σπουδαστών στη λειτουργία του Ιδρύματος και τη συλλογική συγκρότησή τους, ενώ αναγνωρίζει και τη σημασία παροχής κοινωνικών προνομίων και συνολικότερα διευκολύνσεων, λόγω των ιδιαιτεροτήτων των συνθηκών της φοιτητικής ζωής. Σε σχέση με το προσωπικό, αναβαθμίζεται ο ρόλος και τα απαιτούμενα προσόντα των καθηγητών, ώστε το ακαδημαϊκό επίπεδο και οι παρεχόμενες σπουδές να αναβαθμιστούν ποιοτικά, ενώ η οργάνωση των σπουδών επαφίεται κατά κύριο λόγο στα ίδια τα ιδρύματα, τα οποία γνωρίζουν τις ειδικότερες ανάγκες και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του πεδίου τους, ώστε να μπορέσουν να λειτουργήσουν αποτελεσματικότερα, ενώ το Υπουργείο περιορίζεται σε κατευθυντήριο ρόλο. Η τελική παρατήρηση λοιπόν σχετίζεται με τις προοδευτικές προσπάθειες της πολιτείας για τον εκσυγχρονισμό των ΤΕΙ, την ενίσχυση του ρόλου τους και της δυναμικής τους εντός της κοινωνίας τόσο ως ακαδημαϊκά ιδρύματα αλλά και ως παροχή επαγγελματικών ευκαιριών με τη σύνδεση τους με ένα ραγδαία παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον και μία όλο και πιο απαιτητική αγορά εργασίας.

11.Βιβλιογραφία

Αλιβιζάτος Ν., Πέρα από το 16, τα πριν και τα μετά, 2007

Βουλγαράκης Γ., Ο νόμος πλαίσιο για τα τεχνολογικά ιδρύματα, 2001

Ιωαννίδης Μ, Η συνταγματική απαγόρευση ιδιωτικών πανεπιστημίων υπό το πρίσμα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μια προσπάθεια συνολικής θεώρησης, ΤοΣ, 4/2009

Καμτσίδου Ι., Η ανώτατη εκπαίδευση και το πρόβλημα των ιδιωτικών πανεπιστημίων
<http://glotta.ntua.gr/posdep/Dialogos/index-1.htm>

Κολιόπουλος Κ., Ανασκόπηση της Τεχνολογικής Εκπαίδευσης στην Ελλάδα,
<http://www.teiath.gr/articles.php?id=15&lang=el>

Πούλης Π., Εκπαιδευτικό δίκαιο και θεσμοί, 2007

Σαχτεκίδου Ε., Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2012

Σκουρής Β., Κουτούπα-Ρεγκάκου Ε., Δίκαιο της παιδείας, 2009

Χρυσόγονος Κ., Το Σύνταγμα και ο νόμος 4009/11, 2011

Burns, E.M. Ευρωπαϊκή Ιστορία. Ο Δυτικός Πολιτισμός:Νεότεροι Χρόνοι, 2006

Fitzpatrick S., Education and social mobility in the Soviet Union 1921-1934, 2002.

Νομολογία

Σ.τ.Ε. ολομ. 2801/1984

Σ.τ.Ε. 576/1981 Ολ., 1175/1988

ΣτΕ 1291/2003

Ν. 4009/2011

Διαδικτυακοί Ιστότοποι

<http://www.ntua.gr/history2.html>

http://www.aspete.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=392&Itemid=362&lang=el

http://www.petet.org.gr/pages/?page_id=1132

